

30970

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 ఏ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 22-న తేదీ మంగళవారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, చైత్రమాస బహుళ తృతీయ 3.

No. 18
సంచిక ౧౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవంతిది

శలస్సెల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
సర్పపు నొప్పుల బారవోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రత్యేకములు చుండవచ్చును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

సవనాగరికమునకు తగిన సొగసైన గాజులు

ఎస్ రకము గాజులు

3, 4 ఫెరములలో తయారుచేయవచ్చును. చేదారములో నహా మజారి జత 1-కి రు. 10

పట్టెలు తీర్చిన డ్రైమండు గాజులు

3, 5 సవరములలో తీరును. మజారి చేదారములో నహా జత

1-కి రు. 10-0-0.

సవరము బంగారుకు పూచీచువ్వబడును.

(3)

172 ఫుట్టుగల అందమైన క్యాటలాగు ధర రు. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,

నగలనర్తకులు 25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

అనేకములగు బంగారుపతకములను పొంది సొగడగంచిన

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

వేగు మందులను జాబితా కలరా మందులను

అనేక వేల జనులను మృత్యువువారనుండి కాపాడినవి

సెట్టు రు. 2-2-0 లు,

రు. 1-2-0 లు.

ప్యాంప్, పోస్టేజీ ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

క్యాటలాగులు ఉచితము.

సకలవిధ వ్యాధులకును ఆయుర్వేద దివ్యౌషధము లిందుగలవు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

తంతివిలాసము:

పండిట్, మదరాసు.

ఆయుర్వేదాశ్రమం

41, ఆచారపుకొవ్వీధి, జార్జ్టౌన్, మదరాసు.

వజ్రంట్లు:— } దాదా కంపెనీ, చైనాబజారురోడ్డు, జి. టి, మదరాసు.
స్వస్తిఫార్మసి, కెడ్డవీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

19-4-24 తేదీ శనివారమునుండి 24-4-24 తేదీ శుక్ర
వారమువరకు రెండుసార్లు సాయంత్రము 6-15 నిమిషమున రాత్రి
9-30 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15
గంటలకు హాడ్ యూనివర్సల్స్ స్క్రీమింగు సీరియల్ డి
కేగిచ్చుటలను విక్రీతి భయంకర, ధైర్య,
కృత్యములు ప్రాణముతీయుట,
ప్రాణముపోవుట మొదలగునవిగల అధోగమము, డ్రాడ్ థామ్
సన్ & ఆన్ లిటిల్ ప్రధానపాత్రలను ధరించిరి. ఉపకథలు
1, 2, 3, మొదటివారము 6 భాగములు యూనివర్సల్స్
గ్రేట్ బాక్సింగు సినిమాను ది లెడర్ ఫుషర్స్ ఇంట్లో నేపనల్
మ్యాను & కామిక్ బూడ్ చూపబడును.

(ఉచితము)

1924-1925 సంవత్సరముకు

కాన్సలేండర్లు

ప్యాక్టోరీవార్లకుమాత్రము సరియైన ప్రైసు వెం
టనే వ్రాయుడు. డి. యల్. శాస్త్రి & కో,

12, తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు లాంఛన్

థూర్తికాట్టు 1 కి 2-4-0

తేలూ 1 కి 0-120

బల్బు 1 కి 0-6-0

సి. కి. లైటర్స్ ఫ్రిజ్ లాంపు 1 కి 1-8-0

చావిబాడి, ప్ర. కు. నూర్, 60 స లడి.

చెరువుకిరార్లు ధరము 1 కి 0-12-0

మినియోక్రిక్ ఫ్లోర్స్

83, చీనాబజారురోడ్డు,

మదరాసు.

మద్రాసు అందు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్ (ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కటే ఉన్నదే)

నోటీసు

మచిలీపట్నము పోర్టు గూడు పెట్టే కొంతకాలమువరకు ఈ దిగువ తెలుపుబడిన ప్రకారము 2 దఫాలు దఫా 1 కి 4 దినములుచొప్పున మూసివేయబడునది | యిందుమూలముగా అందరికి తెలియజేయడమైనది.
6-5-24 తేదీ నుండి 9-5-24 తేదీ వరకు
20-5-24 ,, 23-5-24 ,,

ప్రకటన

ఈదిగువ సమాచారము 27-వ తేదీన ఉద్యోగములకు ఉద్యోగములకు పిలిచేటట్లు పొందినట్లునాటికాని పిలిచేటట్లునాటికాని (కొండ ఆఫీసులకు 1924 సం॥ మే 15 తేదీలోను బాంధ్రా కంప్యూటర్లను, ప్రకృతి యీ ఉద్యోగములకు సంబంధించినది.

- 1 చిత్తూరు జిల్లా వాయవీపుడు తాలూకా పీఠేన గ్రామములో అయిదవ దాక్టరు ఉద్యోగము చేయుదు 40-25-75 సం॥ వయస్సు వారుగలవలె యిదిగాక ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు చేయునట్లును.
- 2 కాంపాందరు 15-1-20 (సంవత్సరం) మదనపల్లె, తాలూకా టి. ఎన్. నారాయణ రెడ్డి జూన్ 19-4-24

ప్రకటన

నేనున్నా యెలూగ్రామ కాపురస్తులు రాజశ్రీ, నున్నా నాగేశ్వరరావు 2 నున్నా మల్లికార్జునుడు, 3 నున్నా గంగరాజు, 4 నున్నా చెండ్రకేశ్వరం, 5 నున్నా భీమరాజు, 6 కొండూరి నారాయణరావుగార్లున్నా కలసి మోతే సరసింహరావు పవరుపేటకొట్టు అనేపేరుతోనా పెట్టుబడితో కిర్యానాయులు వగయిరా అయిల్లు వ్యాపారమున్నా అకరదినుసులు సహింప వ్యాపారమున్నా దీనినాము నగరు వ్యాపారం ది 31-3-24 నం॥ తేదీనుండి నిలిపివేయడమైనది గనుక సదరు ఫరములకు యివ్వవలసినవాక్సీలు నాకుమాత్రమే కల్పించవలెను యీ సంగతి సదరు ఫరం తో వ్యాపారంచేసిన వారందరు గమనించ కోరుచున్నాను.

మోతే సరసింహరావు

జమీందారు, విష్ణుపేట అండ్ సుందెపల్లి యెస్టేటు.

సక్సన్ దంతచూరము

ఈ చూరము జేసేవారు ప్రభుత్వం జేయబడినది. ఇట్ల సంబంధమైన వ్యాధులన్నిటిని పోగొట్టును. దెబ్బ 1-కి 2 అయిదు. దంత 1-కి రూ 1-4-0.
టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి,
2 ఎ. ఆలంగాకా పిల్లవడి, తిరువల్లిక్కడి, మద్రాసు.

మదన కామేశ్వర లేహ్యము.

యర్జునుల పాలిటి సంజీవి మేనాము, నిక్కాక తుక్ల నవ్వుము, నిస్సత్తున, అతిమాత్రము, వీటిని హతించి మంచి బలమును, యావ్వనమును, కాయని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాపప్రాప్తిని కలిగించు వర్తనపాదము. 2 దెబ్బలను వాడును.
20 తులముల దెబ్బ రూ 1-4-0. వి.పి. చారి 0-8-00
పి. శి. పి. అందు కంపెనీ,
అయిదవ సమాజం వెలిచేసి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

కండ్లు లేకున్న ను జూడగల్గుట

ప్రాంసు జేసేయుదు కనిపెట్టెను

చర్యమునందు కండ్లుగలవు

అన్నప్పుడు తుదికొండల వైద్యకళానిటి యిట్లు ప్రాయోచున్నాడు:-

కొంతకాలము కండ్లు మనమున్న చెవులములలో నేగాక ఎముకలద్వారాకూడ ధ్వని వినుకొనుటకు కలిగియున్నది. ముంకటి కొక ప్రత్యేక కేళిలోను యింతయేను కట్టి నవో వైరులను వార్తల ధ్వనిని వీరినందా మెదడున కేంద్రం వచ్చును.

ఈ వార్త వింతగ నుడును కాని ప్రాంసులో వైస్స నేర్పిన బుద్ధికాలి యొకడు కండ్లు నుకయోగించుటచే మనము చూడవచ్చునని కనిపెట్టెను.

వేరొక విధముగా జూచుట

ఈవార్త 21 వాచామ ది ఆశ్చర్యించుకొలుచును. కండ్లు మూసికొనిన జూడగలగుదుమా లేదాను? క్షుణ్ణము చాల మంది యిడుచుచున్నారు. నేను క్షయముగా కండ్లు చూడలేదుగాని, అందు కనుకకాదు గదాని మృతము చెప్పించుచున్నది.

“కండ్లులేని దృష్టి” యని ప్రాంసువేత్తయొకడు ప్రానిక గ్రంథము నాకు బాగుగ నచ్చింది. నేను దాని కనేకాంశము చదివినది. ఆయన కనిపెట్టిన వింత విషయమును ఆయన బోధక నమ్ముచున్నాడనియే నా నమ్మకము.

ఒకడు, తనకండ్లు గుడ్డతో కట్టివేసి రెండు వివరంధ మెత్తినందుతో అంటించి వైదినను, పుస్తకమును చదువగలగుచున్నాడని విన్నతోడనే, కండ్లదృష్టి గాక వేరొక దృష్టిగల వేమోదని సంబోధించు గలుగినది.

ఇందుకు రుజువు

అనిధముగా చదువుచున్న యీవారలకింక, ఆశ్చర్యమందిక అంధులకు నూడ నేర్చున. ఈపని కొందరు వైద్యకళాశాలల యెనుటను, కాన్స్ట్రక్టుయెనుటను పరిష్కారముజేసి బహుభవముగ జరిగినట్లు వారిని పిలిచేటట్లును బుచ్చుకొనెను.

కండ్లులేని దృష్టి, కండ్లు లేనిపోయినను జూచుట గలదని నమ్మదగిన వైద్య మనమున్న కొందరు ఒప్పుకొనెను.

ఇది విశ్వాభారమును కలగించుటచే పొరిను నగరమున ఒకరిదిగా చాలమంది వైద్యులు గూడిరి. వివాదానికి పూర్తిగా వెలుతురుకచ్చుట్లు దోర్మించిరి. ఒక మూల ను దిక్కివైఅంధుని గూర్చుండజేసిరి. ఆయనకుకళ్ళున్నా, చేతులపై గడ్డల తొంగించిరి. ఆ అంధుకండ్లరెప్పుడు ముద్దకాటుతో అంటించిరి. నాకునుగడ్డలతో కండ్లు కట్టివేసిరి, పిదప 12 వీరికుల జరిగిరి.

చర్యము లో కండ్లు

గడ్డవాడు తొనకలకు జూచియుండని గ్రంథమునండి ఒక వాగ్ధము జరిగెను ఆయన ముందుంచి న ఆశ్చర్య పడి బండ్రి, కళావరు వడి, వైదుమ విదు చేకూర్చుటను జెప్పినెను. ఒక పూలకుత్తిగాని పువ్వులరం గులనప్పటికి సరిగా జెప్పెను.

చేతులలంకరు విద్యుత్తును జెంది ఆయనకు కర్ణవికారము గలదని. కాని ఆ అభిప్రాయము తప్పు, ఏమన కండ్లులేని యీదృష్టి సాధారణపు దృష్టికంటె వీటిలో నగడము కల్గి పిశాచిగా అట్లుగాను వీటి కిది గోచర్చు ప్రదే కర్ణవికారమునది మనోదృష్టి బాధగ నగడము. శరీరము నిండగడ్డ కట్టియున్న వో “కండ్లులేని దృష్టి” యగుట పడదు కాని మనోదృష్టికల వేరొకవిద్యుత్తువారమున్నను పోల్చుకొనవచ్చును.

అట్లయినవో నిది యేమియు యెందునో వికరముగా తెలిసికొనవలెను మాయదండు కుతూహలమును చందుడు దీనిని కనిపెట్టిన వైద్యుడు, మనకుగల వేరొక నిది యిదిగాను ఎన్నడు ఉపయోగించుటన్నా మనియు, దాని పుష్టు ఉపయోగించుటయే తాను కనిపెట్టెననియు చెబుచున్నాడు.

మానవ చర్యములో లక్షలకొలది చిన్నకండ్లు ఇమిడి యున్నవి. వీటితో చూడగలగునట్లు చేయవచ్చును.

“కండ్లులేని దృష్టి” యన చర్యముతో జూచుటయగునని సంబోధించినవో మన మన్నివైపుల జూడవచ్చును.

సాధారణపు ప్రజలకు ఈ విషయము అగ్రంభర్యముగా నగపుడుగాని, వైద్యులమాత్ర మందహాస దృష్టితో గమనింపకలరు. చర్యములో “కార్పనస్” అని చిన్నచిన్నకోకములు లక్షలకొలది నిమిదియున్నవియు, వాటినిబహుభూత్రిగా గుర్తింపవలెననియు వైద్యులకు తెలియును.

ఇందునివేయకండ్లు నిజమై యుండును

చర్యములోని యీ నూత్నకోకములు నిజముగా కండ్లుగాకవచ్చును. పూర్వకాలము ఒకప్పుడు మన పూర్వులు తమ నేయకన్నులను ఉపయోగించియుండెనని యీ కండ్లులేని దృష్టి కనిపెట్టిన మహానుభావుడు దలంచుచున్నాడు. అది బహుశః మనకండ్లు ప్రస్తుతమున్నంత స్పష్టముగా గోచరింపజేయినదియై యుండును.

క్రమేణ 2 కండ్లతోనే జూచుట ఘటనసాధ్యము యనది. కావున చర్యములోని కండ్లు నిరసయోగ్యమై నవి. అవి మనస్థైర్యమును భంగించితిమి.

తెలిసికొనుటనులభసాధ్యము గాదు

కొంతకాలము కండ్లు ఒక సం॥ తరువాతచేయబడెను. కట్టుయొక్క కంటిలో నొకభాగములోని తెచ్చి వేరొకట్టు నిర్మముకొండ తెట్టిచో చుట్టునున్న చర్యము గాజువలె తేజోవంతయగును. కావున కండ్లకు చర్యమునకు పరస్పరసంబంధము గలిగియుండును.

ప్రతి మానవునకు శ్రీలకు పురుషులకు చర్యములో కండ్లులేవు. కావున వాటితో జూడ నేర్చుకొనవచ్చును. కాని అది నేర్చుకొనినట్లు సులభసాధ్యము గాదు.

నేర్చుకొను విధము

మీకండ్లు గుడ్డతో కట్టివేయడు. పడకకుప్పివై గూర్చుండు. మెడయు, చేతులు వక్షస్థలముపై బట్టెట్లుండ తెరచుకొనియుండును. పిదప దూరక మాచుచుండెలెను.

ఇది కనిపెట్టినయోడే యెన్నియో గంటలకాలము అట్లు కూర్చుని, చివరకు గదిలో నొకమూలనున్న వస్తువును జూచెను.

పిదప కొంచెమొకంచెముగా ఆయన “కండ్లులేని దృష్టి”గా యభిప్రదిజెందెను. చివరకు పత్రక చదువగలిగెను. దూరపు వస్తువులనునూడ జూడగలిగెను.

అందులకు అవకాశము

ప్రస్తుతమునకు ఇంతకు మించి యేమియు జెప్పకలము. కాని యీనూతనదృష్టియే నిజముగా పరిణమిల్లినయెడల ప్రపంచ మంతటను గల అంధులకు నూతన అవకాశము లభించును. వాత మాడగలగునట్లు చేయవచ్చును.

కొందరు వైద్యకళాశాలలు “కండ్లులేనిదృష్టి” కేరము మనోదృష్టికల్ప వేదకాదని తలపరచుచును.

కాని అది సరికాదు ఏమన మనోదృష్టిచే కండ్లుమూసికొనినవారు వేరొకవర్గంబునొక్కటగాని, ప్రస్తుతముజరుపుటగాని జేయకలరు.

వైద్యులందరు ఆత్మాత్ములుగా ఈనూతన విషయమును పరిశోధించుచున్నాడు. కొద్దికాలమునకు ఆయనముగనో ప్రతి మూలముగనో తీర్మానించెను.

సూర్యరశ్మిచికిత్స

నరములలో రోగము లుత్పరించును

నర్ హెన్రీడ్ బార్క్లరుగారు పశ్చిమవీపులలో (వెను ఇండియా, రెండు మాసముల సూర్యరశ్మిస్నానముల నాచరించి చర్యము కండువలె నెర్రవై తిరిగి ఇంగ్లాండు చేరిరి.

ఆయన మాంటిగోచే ఉండు, జమికాదీవిపై, కరేబి యను సముద్రతీరమున ఉండిరి. “దెయిలి మెయిం” పత్రికా విశేషికి యిట్లు చెలిపెను:-

నేను లండనుగచ్చి 24 గంటలు కాలేదు కాని తిరిగిఅతికి ఎల్లరు సహాతో క్షయతో పశ్చిమమును నవ్వాటికి బోగోరెనను.

ఆ పురాతన స్థలమునందు హోటలులో పండ్లు కాణాలు భుజించుచు, ప్రపంచము కొన్నిగంటలు ఎంతలాదిగనుచు రెండునెలలు గుంటిని. అచ్చట సరస్సులో 60 అడుగులలోతున నీరగలదు. ఎల్లప్పుడు తిరిగి డిగ్రీల సమశీతోష్ణనితీతం దుండు అలలమారుచు యెన్నిగంటలనైనా స్నానమాడవచ్చును.

చలికి లక్ష్యముజేయును

స్నానము సంతరించు ఎండలో కొంతనేపుండి కొంచెము దోహదము చేయుచు ఆరోగ్యముగా నుంటిని సూర్యరశ్మిగల వాతపడిచో నరములకు సంబంధించిన రోగములన్నియు పోవునని నేను నమ్ముచున్నాను.

కాచర్య మీరంజనకు మారింది. ఇప్పుడు చలియున్న లక్ష్యము చేయును. అతి చలి దినమున ఒక రుకోటు లేకుండబోయినను నన్నబాధించదు. నా శరీరమునందు వేడిమిని దిడున్నది. 6 మాసములవరకు నాకు చలిబాధించదు. అక్కడ కొలదిమందియే తెల్లలారున్నార. వారందరు సూర్యరశ్మి గలిగియున్నారు.

లండనులో స్నానమునపై కొలనునిర్మించి ఈసూర్యరశ్మివలె ఆక్రమింపములములను మానవదృష్టి యగు వేడిమి లెగించి తిరిగి డిగ్రీల వేడిమిలో నిరుంచినవో అన్నిరోగములు బాగునని నానమ్మకము.

మహాత్మని సిద్ధాంతములు

బహిష్కరణ త్రయము మున్నగు విషయములు

ఎంగుయిండియా అనువాదము

పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులు

న్యాయవాదులు

విద్యార్థుల న్యాయస్థానముల

(ఒకడ మహాత్మునకు వ్రాసిన లేఖ)

“దీర్ఘిగా జరిగిన కాంగ్రెసు సభలో బహిష్కరణ త్రయమును గూర్చి తీర్మానమును గవర్నరుకు కొడవడిన మొత్తులతో నీ సరికే మీరు మరల జాతీయించి యుండును. చివరకు మీ సభారణ ఏమి? మరల వానినిగూర్చి వెనుకటి కలనే బోధించదరా?”

“కానీ సభల బహిష్కరణమును గూర్చి నే నేమియును చెప్పజోను. స్వరాజ్య పక్ష నాయకు లిదవరకే విషయములను కారణములనుగూడ మీకు స్పష్టముగా తెలిపియున్నందున, వానివరకు చేసినవియు యిచ్చుముందు చేయదలచిన వనియునుగూడ మీకు తెలిసియున్నది. నా అనుభవము బట్టి విద్యార్థుల బహిష్కరణముగూడ పూర్తిగా విఫలమైనదియే నేను చెప్పగలను. ఇచ్చట రెండు ప్రామాణ్యములు. వానిలో యిది 500 మంది చదువుచున్నారు. జాతీయ ఉన్నత పాఠశాలలో 80 మందియైతే. విద్యార్థుల శాకర్షియేటకు సకల ప్రయత్నములను సాధనము జరిగినవి గాని అన్నియును విఫలమైనవి. విద్యార్థులను బహిష్కరించుటకు ప్రజలు సమ్మతముకాదు సాకు సమ్మతము కలిగింది.”

“న్యాయస్థానములలో వృత్తిమానిన న్యాయవాదుల సంఖ్య అత్యల్పముగా నుండెను. ఇప్పుడు వారిలో ఎందుమించుగా అందఱును మరల న్యాయవాద్యులై నవల. బించియున్నారు. వాచాలనుకేసులనుచేయవారిసంఖ్య అప్పటికియిప్పటిని ఒక్కటి తిగ నే యుండెను. అది ఎన్నడును తగ్గవలదు. జాతీయవాదులే రప్పించిన పంచాయతీన్యాయస్థానము లప్పుడైన సరిగా పనిచేయలేదు. ఇప్పుడది అసలే అంకిరించినది. ఈ పంచాయతీల వారితో నమూనా రుప్రకటన వాఃభివారములేదు. ప్రజలట్టి సద్భావములేదు గాన అవి నిరక్షయముగా మైసిన”

“కాంగ్రెసు వారోక సంవత్సరము విద్యార్థులను బహిష్కరించుటలేనగా కొందఱులే బహిష్కరించిరి. ఒకటిగాదు మూడే యెది. ప్రజలకొరకు జాతీయపాఠశాలల నేర్పరచితిమి. ప్రజలు వానిని తృప్తికొనెరి. జేకముకొరకు స్వార్థత్వము మొనరించిన జేకనేకల త్యాగముగూడ బూడిదలో పోసినవన్నీలే యెసి. ఇప్పుడు జాతీయపాఠశాలలలో విద్యార్థులసంఖ్య మిక్కిలి తక్కువగా నున్నది. ఇట్టిస్థితిలో జాతీయపాఠశాలల నేర్పరుచుట ధనమును దుర్వినియోగముచేయుట గాదా? అందుకొరకు మనము మనకాలమును కత్తినిర్మయపరుచుట వృథాకాదా? ఇంకను అందులకు తగిన సమయము కలదని యిది పక్షకాలము కాదనియు స్పష్టముకాదా? ఈ సరిగా మేము చేయుచున్న త్యాగము వలన మా కే తృప్తికలగకుండునన్నది. ఇది జేకకత్తిని జాతీయోత్సాహమునకును ఆభ్యంతరముగాకూడ నున్నది. ఇద్దరు బట్టలధర మిల్లాట్టుల ధికంపైను హెచ్చుగా నున్నది. అట్టి హెచ్చుధరలపైట్టి ఇద్దరు బట్టలను కొనకుట పేదరికము కలదు మాకు కత్తిలేను. మహిమను కాంగ్రెసు ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనినను గూడ కానపోకలమున్నగు వ్యయములను కలయుధనము చున చొరలే కలియు మేము వెళ్ల జాలమని తెలుపగలగిచ్చుచున్నది. మేము ధనముకార్జించుట భోగములకొరకుగాదు. అన్నివస్తువులకొరకే. అందులకుగూడ కాంగ్రెసు కర్తవ్యము నిరూపము కలిగించుచున్నది”

“నేను నాకుంటుంటున్న పోషించుటనియున్నది. తిరిగి భారత్యములేదు. అందులను కట్టకడేగా మునులలో ప్రచారము చేయజాలను. ఇప్పుడు నిజముగా కాంగ్రెసువారికి వినియోగమునులేదు. కావున కాంగ్రెసువారు ప్రచారములను పోషించవలెను. తామెంతవరకు పోషింపగలుగుదురో అంతవరకు నే నియమించు

చ క రె ను. త క్కి స వా రం ద రు ను జే క భక్తితో తమరకు కనులనుచేసి కొనుటకును అవకాశము కలిగినపుడు మాత్రము జేకనేకతయుట సిద్ధముగా జాతీయోత్సాహై యుండుటకును కాంగ్రెసువారి ననుకరిత్యావలెను అట్టివారు ప్రభుత్వపాఠశాలలలోను, ప్రభుత్వ సంబంధ పాఠశాలలలోను ఉపాధ్యాయులుగాచేరి జేకాభిమాన వ్యక్తధముతో నిర్ణీతపరీక్షాగ్రంథములను నేర్పుచుందున మరకొందరు న్యాయస్థానములలో న్యాయవాదులుగా పనిచేయుచు యీన్యాయస్థానములలో ధముకు కాలమును ఎట్లవసరముగా దుర్వినియోగముచేయుచు తుణతుణమును జేకయులను తెలుపుచుందురు. మరకొందరు ప్రభుత్వనేకతో చేరవడగాని స్వజేకయులవై తుపాకులను కాబ్బుటకుమాత్ర మంగీకరింపరు. మీకు సంగ్రహముగా ఆరోగ్యము కలిగినవచ్చుట మీకేమిచేయదలచిరో నాకు తెలియదు. ఈలోగా మీలగున కొరకున్నాను. ఇచ్చటి జాతీయపాఠశాలకు ప్రజల ధనమిచ్చుటయును లేక వారు దానిలాభమును గ్రహించుటయును లేదుగానిపాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుడనగా నుండుటకుల నేకుజేకమునకు తగిన నేక జేయుట లేదనియు తెలుసుచున్నాను. కాన నేక న్యాయకాన్త్రుజీవుల కల్గి కృతార్థుడనై న్యాయవాదివృత్తికలగించి జేకమాతకు చేరికయిననే చేకగోరెదను. గాన యీబహిష్కరణముల నిక కర్డుకరది క్రొత్తపద్ధతుల నవలంబింపదకునని మీరు కాంగ్రెసువారికి నూచించెదరా? లేక యీ బహిష్కరణముల ను మరల పూర్తిగా కొనసాగించెదరా? మేము ఇంకను జేకయిండ్లలో ?

తా.క:—అసహాయోద్యమము ఒకసాధన మని మూర్తిమే జేను కలంచెదనుగాని మరన బంధమనియు, అంతరాత్మ సంబంధములు నేనేమియును లేంపను”

“అను లేఖను నాకొకరు వ్రాసిరి. విద్యార్థులను, న్యాయస్థానములను బహిష్కరింపగూడదని వాదించువారు నాకు వ్రాసిన లేఖలోను స్వయముగా తోచేదిన సంభాషణలలోను వారు తెలిపిన కారణములన్నియు నీవైలేఖలో వివరింపబడియున్నవి. మామూలుగా నిమము తోకయింజే యున్నది. అంత్యత్యాగమువలన బహిష్కరణమునందు నమ్మకము లేదను రవాన్యము స్పష్టముచునే యున్నది. ఏదధితినైన ఒకరకులంబిది కడవరకును సాగించుటకు ప్రతి కర్తవ్యమును మరసంబంధమును అంతరాత్మ సంబంధము వై యుండ నక్కరలేదు. కొన్ని సాధనము లతి ముఖ్యములుగా నుండును. వానిని కడవరకు మరణము కర్తవ్యము. ప్రాణవాయువును పీల్చి జీవితమును నిలుపుకొనుట ఏ యోగి తిత్తు లే సాధనములు గాన యీ సరితిత్తులే ప్రాణములు కాకున్నను యింకెంతియు చెడిపోయిన వో మరణములేప్పడు. అసహాయోద్యమము ఒకసాధనము విషయము వెళ్లవ నాక్షేపింతు. 1920 లో నిర్ణయించబడిన ప్రకారమే అసహాయోద్యమమును సాగింపవలె? ఇంకొకరిగా దాని మార్పుగూడదా అనునదియే ప్రశ్న. అట్లులే సాగింపవలెను గా మార్పుగూడదని కాంగ్రెసువారు నిర్ణయించిరి. కాంగ్రెసు వారు నిర్ణయించినగా అప్పటికభకు ప్రతినిధులుగా వచ్చినవారియుల తెలిచినవలెయే. అదియేగాని యింకెదియును కుడిరాదనుట పొంబాని మనకా కొంద రిప్పుడు స్పష్టముగా తెలయచున్నది. అసాధనమును కడవగూడదు ఇతర సాధనములు గూడ నకుల బింపవలె. ని మరకొందరు తెలయచున్నారు. కాంగ్రెసువారి తీర్మానం లేవనెత్తుకొమ్ము ౩ కపోయినకు గాని ననుసరింపక తప్పదు నభిప్రాయముతో అసహాయోద్యమము నందు నమ్మకము లేకపోయినకు మరకొందరు వారి నే అనుసరించుచున్నారు. 1920 లో ఏర్పడిన పరిణామ కర్తవ్యే అనుసరింపవలెను ఇంకెంతియు లాభకరముకాదను గట్టిపట్టుకొనుతోనే మరకొందరు వానిని కొనసాగించుచున్నారు”

నేనుగూడ నీకడపటి తరగతిలోని వాడనే. వైలేఖను వ్రాసినమిత్రుడు ప్రతికూలపక్షమునకు చేరిన వాడుగాన యిదితప్పు వేసుసాధన మేదియునులేదని

అప్పుడప్పుడు జేకీయులకు తెలియజేయుట నాముఖ్య విధియై యున్నది.

“మీ ఆలోచన యొక్కటియే నరియైనదని చెప్పుట కేకము. మావారినిగూడ సభి కారములేదని నేకపదింబడిగ తెలుపుచు నేయున్నాను. మనమందరమును కల్పలనుచేసిదిద్దుకొనుచు నేయుండును. మనజేకము కడువికాశముకుటచే నన్ని కక్షములకును తావుగలదు. మనముచేయగలసినదేమనగా ప్రతిపక్షులభావములను సరిగ్గా తెలుసుకొని అమోదిండుటకు ప్రయత్నించుటయే. ఆటలొక జేక ఆమోదింపలే. పోయినను ముఖావలముల వారు గౌరవింపవలెనని మనము కోరుచుండుము గాన వారి భావములను గూడ మనము గౌరవించుట ధర్మము. సదా ధర్మము లేనప్పుడు స్వరాజ్యముకాదు. సద్భావము న కిది యే నివర్తనము. చునలో త్యాగమును సహనమును లేవనవో సమాధాన మెన్నటికిని కుదురదు. అప్పుడు మూడవపక్షమువారి పరిష్కార మవసరమగును. అనగా విదేశీయులకు మ: కధనలము కాలవని వచ్చుచు గాన పాతఃసహకర్యము లేనివయునును బాగుగా గ్రహించగోరెదను. వారు నాఅభిప్రాయముతో కేకధించెదరు వారైనవో వైలేఖలోనిభావములను గౌరవించుటగూడ నాతో కేకధించవలెను. వారు వైలేఖలోని అభిప్రాయములతోనే ఏకీభవించువారైనవో నే నా అభిప్రాయముల నామోదింప జాలను గాన నా అభిప్రాయములను గౌరవింపగోరెదను.

నా అభిప్రాయము ననుసరించి విద్యార్థులను న్యాయస్థాన బహిష్కరణము పూర్తిగా విఫలములు కాలేదు; పూర్తిగా విఫలములు కాలేదు. హెచ్చుమంది వానిని బహిష్కరింపలేదు గాన సది కొంతవరకు విఫలమైంది. గాని ప్రభుత్వ విద్యార్థులను న్యాయస్థానములందు గల ఉక్కిరియ తొలిగిపోయినదిగాన కొంతవరకు సఫలమైంది. స్వతంత్రములకు జాతీయపాఠశాలలు ను నం చా య తి న్యాయస్థానములు నుండవలెనను నమ్మకము ప్రజలకు వెనుకటికంటె నిపుడే హెచ్చుగా కుదిరింది. విజేడ్ల క్రితము న్యాయవాదులకు ఉపాధ్యాయులకు నుండేది కృత్రిమక్రిత్యములు చాలవరకు తగ్గిపోయినది. ఈ లాభములు స్వల్పములుగావు న్యాయవాదులకు ఉపాధ్యాయులకును జేక భక్తి లేదనియు వారు త్యాగము చేయుటలేదనియు నా అభిప్రాయము కాదు దాదాభాయి నాకోశ, గోపాలకృష్ణ గోఖలే గా దొరుకు ఉపాధ్యాయులే. ఫిరోజ్ మహ్మద్ మహతాబ్ దుల్లీ త్యాగిగర్లిద్దరు న్యాయవాదులే. వీరు నలుగురు మనజేకీయులలో సర్వధికవిఖ్యాతిని బడసినవారే యైనను ధీకత్తియందు నాయకత్వమునహించుటయందును వారిని మించినవారెవరు లేరని మాత్రము నేను తెలుపువాడనుగాను. జేక కల్పితమునకు తగినసన్నాహ మొనరించుటకీ న్యాయవాదులకు ఉపాధ్యాయులకు వెంటటికాకుగలవో నేరకనికారు, నూ అవడుటవారు, వ్యవసాయదారులు, కార్మికులు, వణిక్కులు, మున్నగు వారి కందరికినీ చాడ నట్టివారే కలదు. ఈ న్యాయవాదులు మున్నగు వారధికాంశముకు ప్రతినిధు లగుటచే వారు మనల వెరుగుపరచిరి. దొరికెము ప్రజలకులనే ఏర్పరుపకుడు. ప్రజాభిప్రాయమును నెరవేర్చుటకు ప్రభుత్వ మొక సాధనమనియూ అధికార వ్యక్తులవారు మనకు సరిగా బోధించుంకు బదులుగా దొరికెము లేకున్న మనకార్యము లేనియును సాగనను దుక్కిరుకు మనము లోనగనటుల మాత్రమే నాకచేకిరి. ఇప్పుడా కృత్రిమక్రిత్య పూర్తిగా తొలగిపోయినది. మరల నెన్నటికిని తలచూప దనిగూడ నేను నమ్మెదను.

జాతీయపాఠశాలలను, పంచాయతీలను వృద్ధినిండగలసి సంత బాగుగా వృద్ధికోడలేదు. అందులకు చాలకారణములు. కలవు. వానిలో కొన్నినివార్యములు మరకొన్ని ఆవిశార్యములు మనకిప్పు క్రొత్తయగుటచే వానిని తొలగించుచిరి సరిగా తెలియలేదు గాన జరుగవలసినంతవని జరుగకపోవుటకుల మరంత దీక్షగా పనిచేయలే ననియే నా తుక్కానము కలుగుచున్నదిగాని నిరుత్సాహ మెంతమాత్రమును కలుగుటలేదు చునకు కలిగిన ప్రతి ప్రకారమును మనవిజయముకు నూరనసాధనమెయగును.

గ్రామములలో పనిచేసిన మ: కధ కలుగుచున్నది. పట్టణములలో భట్టి వెరుగుటచే గ్రామములకు కష్టముగా కలబడుచున్నది. చున కిరీములు కష్టములకు పూనకొనజాలకున్నవి. కాని వైలేఖ క్షయింపములతో మన మిందులకు పూనకొనక తప్పదు. మనము ప్రజల పరిపాలనము నేర్పుటకు గోరుచున్నాము. కాని ఒక పక్షమువారి ప్రభుత్వమును తొలగించి మరయొక పక్షమువారి ప్రభుత్వము నేర్పరుట గోరుటలేదు. జేక ప్రభుత్వము మరంత పనికరిము. ఇదివరకు మనము సౌఖ్యముకుటకు గ్రామ

ములనారు వేల కొలది గవ్వ తినొందిరి. ఇకవారు పూర్తి పడుటకు మనము వ్యతిరేకము. ఇటుగా ఆర్థికమగు తారతమ్యమున్నది గ్రామములు అపారముగా భావముతోనే తిండిని నిర్మూలకుల వారి త్యాగము వలన సీనిలికి తెచ్చెను. మనము తమ ప్రయత్నించి భూమిలో జృతికొంటుంటున్న మన త్యాగము మనము జేరియున్నదిని గూడ నన్ను నితర తేజావనగా ఆత్మగౌరవమును గలిగిస్తూ తమకు వాటియనితో జీవించగోరినవో మనమిట్టి త్యాగము నొనరించుటకు వెంటిపోయెదము.

అసహాయోద్యమము వలన బిందిన వ్యాపకములకు మౌర్యము కష్టపడినది. వారు జేయుచున్నవలన ప్రత్యక్షముగ మనము కేవలము కృత్రిమములకు జీవించుచు గడుపుచుండెదము. ఒక వ్యాపకముగాని ఒక ముందుకుగాని తోటకు చేయి రూపాయలుగాని నూరు రూపాయలు లేదు. తప్పుకొనుటగాని పాతకము. వారు భవంతులైనది అటుల వున్నప్పుడు దురుకు చదువును సుయోగము. చదువుల భవంతులైనది సుగ్రామే ప్రయత్నించు గాని తొంత భాగమును ప్రజలకొకటి వినియోగించినవో కొంతవరకు మేము నా జేయుచున్నామని వారు తమకు ముఖ్యముగా తమనివలన మౌర్యము వున్నప్పుడు మౌర్యము భవంతులగుటకు తమ వ్యతిరేకముగా వాని ట్టియే మౌర్యము నియుండదు. ఇప్పుడున్నవో వారు వీరిని దోచుకొనగా వీరి తో దోచుకొనుచున్నారు. అందులకు మొదటినుండి వివరరచన పాతకము మేము తమమున్నది

స్వరాజ్యభక్తికొని గ్రామములను నుండి ముగ్ధులుగా పట్టబడినవారు గూడ మనము సరిపరమ నిర్మలముగా పట్టబడినవారు వివరముగా చెప్పవలెను. దానికొకటి ప్రత్యక్షముగా వ్యాపకము లిప్పటివలె యెరుగుట దుష్టములైనవలన వారు వ్యాపకములైనది మరల ప్రారంభించుట అన్న ముద్రాకరి గొప్పముగా పాటగుచున్నది. ధీమతులకు వ్యాపకము వాటి కేవలముగా కారణముల మరలము. వీరి ఆరంభించుట ప్రతుకలగుచున్నది.

అసహాయోద్యమ మొనరించిన వ్యాపకములను, ఉపాధ్యాయులను సలహా చెప్పుటలో చాలకష్టమున్నది బహిష్కరణమును వారికి గట్టి నమ్మకమున్నది వారు వివరములను తెలియజేయుటకు సాగింపవలెను. వారికి నమ్మకము లేనివో వెంటిపోవుట తమ వృత్తిని ప్రారంభించుచు. అటుల ప్రారంభించుట కలవ మరలముగా గౌరవించు కలుగదు. కాంగ్రెసువారి త్యాగములు ఆజ్ఞాపించి గాన దాని నతిశయించు గూడ దనుచు దాని నానన మునుగాన ఆర్యావర్తము లయలలోనున్నవారు కారణములను బట్టి యెవ్వరును సంతోషించుచు. ఈ బహిష్కరణముల సంఘటన కొనసాగింపవలెనని నేనొకరుగాని 1920-1921 సంవత్సరములలో ప్రచారము చేసినటుల (అప్పుడు పిటెటింగు అసహాయోద్యమము చేసినది.) అప్పుడు పిటెటింగు చెప్పుచున్నదిగాని వాటిని ప్రారంభించుట పంచాంగము వ్యాపకములను ఏర్పాటు ప్రజలకు వానివైపుననున్న కలుగజేయవలెను. అనిమహా తుడుచుచున్నాను.

యంగు ఇండియా సంపాదకీయ వ్యాఖ్యలు

బెయిటో-వైకము సత్యాగ్రహములు
బ్రాహ్మోత్పత్తియము
మహాత్మాగాంధీగారు యీవారపు యంగు ఇండియా పత్రికయందు వాసిన సంపాదకీయవ్యాఖ్యలు యీదిగువ ముద్రితములు.
మాలానా మోక్షతాలిగారి అనారోగ్యము
కొంతకాలమునుండియు జ్వరపీడితులై డాక్టరు అన్నారీగారి గృహమునందు ఆయనచే స్వయముగా చికిత్స గావించబడుచున్న మాలానా మోక్షతాలిగారు మనము తలచినంతవరకు ఆరోగ్యభివృద్ధి గాంచుటన్నది దెలియకుట మా ప్రతికాచదురులు విచారించురు. తోగి చాల నీరసముగా నున్నాడనియు, బాగరూకర చికిత్సయవశ్యకమనియు మాలానా మహామృదాలి, అన్నారీగారు వ్రాసిన లేఖలు దెలుపుచున్నవి. పేర్ని కగాంచిన మన పోదరులకు త్వరలో సంపూర్ణారోగ్యము కలుగవలెనని నాతోబాటు చదువులెల్లరు గూడ ప్రార్థనల సలహావలెనని గొరుచున్నాను.

నాయకులతో సంప్రదించుట

స్వరాజ్యవాదకులతో నేను ముచ్చటించుటనుగూర్చి పత్రికలలో వ్యాఖ్యలు గలవు. అవన్నియు తగినసమయ మాసన్నముగా నిర్దిష్టకాలమునకు జరుగజేయుచున్నందున ముందుగాక. నిర్దిష్టకాలమునకు లింకును గావించుటలేదు. సి. ఆర్. దాసుగారి సమావేశమునకు రాజులకుండిరి. ఆయన కస్టోధకగా నుండుటచే దీర్ఘవిక్రాంతి గైకొనవలెనని వైద్యులు సలహాజేయుచున్నారని గావున. రాజులకు. దాసుగారు మున్నగు స్నేహితుల యభిప్రాయము తెలుగనివి యేమియు నిశ్చయించుటకు వలనవలెను.
ఈసమావేశమువలన కలిగిన సందేహములను, పత్రికలలో స్వతంత్రించి వ్రాయుటకు వ్యాఖ్యలకల్గ గలుగు యాందోళనముచేతను ప్రచారములు పనిజేయు సందోచించుచున్నట్లు నాకు దెలియుచున్నది. ఈ సంప్రదించుటవలన గలుగు ఫలితముగూర్చి ప్రచారములు ఆతురతవలన. నిర్మాణ కార్యక్రమమునందెట్టిమాపును నేను నూచింపవలె నమృతముగా జెప్పగలను. కావున ఆవిషయమున పనిజేయువా రెవ్వరైన తమపని నిలుపు జేసినవో గొప్పకష్టమే మొనర్చినవారగుదురు. అపనికై యెంతమంది ప్రచారములనున్నను, వారి యావత్కాలము అవసరముగా నిర్మాణకార్యభివృద్ధికి అంతరాయము కలిగించినవారగుదురు.

ప్రచారకులకు

నాయకులతో సంప్రదించుట ప్రచారకులతోగూడ నేను సంప్రదించుటకు ఒకసమావేశము నేర్పవలెనని ఒక మిత్రుడు నూచించెను. ఒకప్పుడు నాకదిమించుచున్నాడని చెప్పెను గాని సాధ్యముగాదు. అట్టిసభను గావించుటకు వ్యతిరేకముగా నిశ్చయించుకొనుటకు ముఖ్యకారణము నాకేరీనిచ్చియు. ఇంతవరకు నేను యెక్కువసేపు కూర్చొనినది ప్రముఖ భవంతులను. అట్టిసభ ఉపయోగకరముగా నుండవలెనని యీ నెలములలోపున గావించవలెను. కాని అప్పుటికి నేను సిద్ధముగా నుండజాలను. ఇంతకు, అట్టిసభలన లాభ. మేమి? నాకు వీలగుంతవరకు అన్ని సమాచారములను తెలిసికొనుచున్నాను. ప్రస్తుతపు క్లిష్టమనస్థితి యున్న విషయములగూర్చి అభిప్రాయముల నేర్పరుచుకొనెదను. నాయభిప్రాయముల కెంతప్రాముఖ్యత యొసంగినను, అనియొక ప్రత్యేకవ్యక్తియభిప్రాయము లగుటచే అధికారము గలిగియుండవు. కాంగ్రెసుసభ్యులకు కాంగ్రెసుసభకు నే కాంగ్రెసుసభకు సంఘము, లేక అభిభావత కాంగ్రెసుసంఘమువారి అభిప్రాయములో అధికారము గలవియును. ఓరీధింపదగ్గ నాయభిప్రాయములు అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘసభ్యులకు చర్చింప దగ్గవిగా నుండవచ్చును. కాంగ్రెసుసభకు సంఘమువారు చాలవరకు సమావేశమగుచుండుటచే నాకవకాశములేదు. అ. భా. కాంగ్రెసుసంఘమువారికి దెలియబరచినది వారేమియు మాత్రమే కాద్యక్రమము విధింపజాలరు.

అందుచే ప్రచారకుల సమావేశమునకు వీలులేదు గావున, వారు సందేహస్థులగునన్న విషయములగూర్చి తమజుభిప్రాయములను స్పష్టముగా నాకెరిగించినవో, నానిచ్చిరాజ్ఞియమును సీపరుచుకొనుటకు చాల తోడ్పడును. అట్టిలేఖ లేవియైనను యీనెలములలోపున నాకు అందేదోస్తు (బొంబాయి) చేరవలెను.

గురుద్వారా ఉద్యమము

గంగసారు గురుద్వారమునకు బోవుచుండగా మరొక (0) వంశిగల అకాలీజత నాభా అధికారుల ఆరెస్తునకు నెమ్మదిగ బడంబడిరి. ఇట్టి ఆరెస్తులకు మనము అలవాటుపడకుండు నుండినవో నివితేమనందు చాలకల్లలము కలిగించియుండును. ఇప్పుడివి సామాన్యవర్గ లగుటచే యెట్టినింతయు, ఆశ్చర్యము బాధయు లేకబోయెను. వీటియందు ప్రజలకు యాతురతలేదై తగ్గినకొలది వైతికవిలుల యధికమగుచుండును. ఈఆరెస్తులు కలవరము జనింపజేయునట్లే ఉత్సాహోన్మత్తతగూడ కలుగజేయును. ఉత్సాహాధిక్యత లేనప్పుడుగూడ ఆరెస్తులకు, బోవువారు, న్యాయసంస్థాపనకై కాలమును బలిదాన మొనర్చి వెనుక చింతలకుండమండలెనను సూత్రమందు విశ్వాసముగలవారగుటచే తన ఆరెస్తులకు బడంబడుచున్నారు. సత్యాగ్రహపద్ధతుల ననుసరించి కిక్కులు గతనాలుగేండ్లనుండి గురుద్వారా ఉద్యమమును నడపుచున్నారు. వారి నాయకులలో చాలమంది జైలులలో బడినను వారి శ్రేణులకు తగ్గలేదు. అత్యధికమగు బాధలొందుచున్నారు. జైలులకు ఓర్చిరి. వర్షాపాతమువలె గుండ్లుపైబడినను తిరిగి ప్రతికార మొనర్చలేదు. వందలకొలదిగ జైలులకుబోయిరి. కావున కొంచెము కాలము పట్టును గాని విజయము చేకూరక తప్పదు. ప్రభుత్వము వాగ్ధిక ప్రతికారము జేయవలెనని, మర

విధుల ననుసరించుటకు బోవుచున్న అసహాయకులను వైదుర్యముచున్నారు. వారిసంఘముల ఆక్రమసంఘములని ప్రకటించిరి. ధైర్యకుంతులగు కిక్కులను భయపెట్టుటకు యింకేమిజేయగలరని ఆశ్చర్యమగుచున్నది. ప్రభుత్వము నా రెట్టి నిష్పంథముల జేసినను కిక్కులేమి ప్రత్యుత్తరము గావించెదరో నూహించుట అతిసులభము. నిర్బంధవిధానమునందు ప్రతి ఒకచర్యను తగినంత ధీరచిత్తముతో యెదుర్కొని మరణమునకైన సిద్ధపడెదరు.

వైకం సత్యాగ్రహము

ట్రావాంహారులోనివారు తప్ప వేరెవ్వరినివర వెలుగని చెప్పరాజధానిలోని వైకంపట్టణము సత్యాగ్రహమునకు స్థానమగుటచే ప్రాముఖ్యతగాంచెను. దినదినమునకు ఉద్యమముయొక్క అభివృద్ధి దెలుపు ప్రకటనలు పత్రికలలో పడుచున్నవి. ఇది ట్రావాంహారు అస్పృశ్యుల తరపున ప్రారంభింప బడెను. నిమ్మజాతుల హిందూత్వనిగూర్చి వేగొకరిగా తలపోయెటకు యీ యుద్ధ మము అవకాశమిచ్చినది. ఇప్పుడు చేరరానీయకుండుట నచ్చినది. పాపగా నోదర దేశీయులు యితర ఉన్నత హిందూజాతివారిని అంటరా దడనటుయే గాక, కొంతదూరమునైన చేరవలెనని. ఈ అన్యాయమును తొలగించుటకై నాయకులు, యిందలి ఒకభాగమైన అనాచారమును మాత్రమే బాపవెంచి ప్రారంభించిరి. దీనిలో విజయము గాంచినవో యిప్పుడా ఉద్యమము జరుగుచున్న ప్రాంత మనందైన యీ అన్యాయమును రూపుమాప వచ్చునని తలంచిరి. ఈ ఉద్యమము నడపించుచు వలబారులో గట్టి ప్రచారములు కొందరును జాబ్బి బోసపుగార్లును ఆరెస్తుకాబడిరి.

చాలమంది నాయకులు వైదుర్యముబడుటచే సహాయార్థమై దేశములోని నాయకులందరిని రమ్మని విన్నపము వచ్చెను. మదరాసు వారు మనన్నూర్తిగా సహాయము జేయుచుండుటచే అట్టివిన్నపమును మంజూరుచేయవచ్చునా జేయగలమామను విషయమిప్పుడు చర్చింపదగినది గాదు. ఇప్పుడు వెనుకకుతగ్గదు. పూర్వచారపరాయణులగు హిందువు లీయద్యమమునకు తీవ్రముగా ఆడ్డుతగిలినవో తగవుయొక్కనకాల ముండగలదు. సత్యాగ్రహము జేయువారు స్థిరముగా దీనముగ అహింసావ్రతముల ననుసరించి యున్నవో, దుర్భిప్రాయమును ప్రతిబంధకమును యెంతకఠినముగానున్నను ఛేదించగలుగుదురు. పాపాని హృదయముల నెదుర్కొనవలెనని యెరుగుటకై వారిగుణముల కలిగియుండవలెను.

మద్యపాన సమేళము-అదిచేయు తెట్లు?

మద్యపాన దురులవాటును తొలగించుటెట్లు పోరాడు? సేవాసంఘ కార్యదర్శియడిగినప్రశ్నకు ఆంధ్రాసుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. పుస్తీపుటు బాన్సుగారి పద్ధతుల ననుసరింపవలెనని ఆయన దెలిపెను. ఆయన అంగ్లేయవిద్యార్థుల కొందఱునిమరలను వలెనని ప్రయత్నించుచుండ రాళ్లతో కొట్ట బడెను. అదెప్పులన ఒకకన్నుపోయినది. ఆయన రాయి రువ్వినవారిని జేమింపలేదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారొసంగిన ప్రతిహేళదవ్యము సంగీకరింపలేదు. మనోవాక్యాంశకృత దౌర్జన్య రాహిత్యమును అట్టియే. అట్టిదౌర్జన్యరాహిత్యముగలదని నమ్మకమున్నవో సారాదుకాదులవద్ద మరల గిట్టిరిగి పిట్టు జేయుటకు నేనభ్యంతరము జెప్పెను. కాని మన గౌరవము చెడినది. 1921 సం॥లో చాలవోట్ల పిటెటింగు దౌర్జన్య రాహిత్యముగ జరుగలేదు. మనలో ప్రభుత్వమువారికి నష్టము కలిగించవలెనను రాజకీయాభిప్రాయమే ప్రాముఖ్యముగానుండి, త్రాగుబోతుల బాగుచేయుద మను యుద్దేశము వెనుకబడినది. అసహాయోద్యమమునందు నైతికాధిక్యత బడెనుటకే రాజకీయము లుపయోగింపవలెను. మనము త్రాగుబోతులకు బాగుచేసినవో పరిపాలనమును పరిపాలకునిగూడ బాగుచేయవచ్చును. అటుగాక నిర్బంధముకై త్రాగుబోతు నణచియుంచినవో కొంతకాలమునకు ప్రభుత్వవారికి సారావలన రాబడిని తగ్గింపవచ్చును. కాని చివరకు త్రాగుబోతు మరల తలయెత్తును. ప్రభుత్వమువారి రాబడియు హెచ్చును. త్రాగుబోతుపై ప్రేమచే ప్రాణములకైనతెగించి, పిటెటింగు జరుపుటకు సిద్ధపడిన స్త్రీపురుషులు తగినంతమందిలేనిది తిరిగి పిటెటింగు ప్రారంభించుటకుగూర్చి తలపెట్టజాలము. డా॥ బాన్సుగారి పోగడ్డకు మనము తగియుండ మేమోయని భయమగుచున్నది. ఆంధ్రాసుగారి వ్యాసమునందు యీప్రత్యేకభాగమును తీసివేయదలంచితిని గాని, మన విద్యుక్తమునదెలిపి అట్టి పోగడ్డకు తగినభాగ గానుండుటకు ప్రయత్నించునట్లు ఉత్సాహము గలిగించునను ఉద్దేశముతో ప్రకటించితిని.

ఖద్దరు-పరిశుభ్రత

ఒక స్నేహితుడు పదిరూపాయల నోటును కడతలోబంచి యిటువ్రాసెను. "కార్యదీక్ష, పరిశ్రమ, ఆత్మనిగ్రహము మున్న

గుణములు లేక ఖద్దరు ధరించుట దైవనింద యొనర్చుటయగును నాకట్టిగుణములు పూర్తిగాలేనందున ఖద్దరు ధరించుటకు ధైర్యము చాలకున్నది" ఈ గుణ సంపదలన్నియు ఖద్దరువస్త్రములతో చేర్చుటకు విలువలేనవియే నేగోరెదను. కాని అట్లయినచో మనలో కొలెనుంది మాత్రమే ఖద్దరుధరింప సమర్థులగుదుము. లేఖవాసిన యాతడు అనవసరముగా ఖద్దరు గుణములను అతిశయోక్తులుగా బల్కెను. వీనిలోని గొప్పగుణ మేమన భారతదేశములోని ఆర్థిక సమస్యను పరిష్కరించి ఆచార లేమి తొలగించును. అట్లువేరొకటియు జేయజాలదు. ఈకారణమొక్కటియే, గొప్పవారు పేదవారు యెల్లరుచేతనూలు ఖద్దరుబట్టలను మాత్రమే ధరించునట్లు జేయుటకు తగియున్నది అందరు, యెట్టిగుణసంపదగలవారయినను సరియే ఖద్దరు ధరింప వలెనని కోరుచున్నాము. దుర్మార్గులు, త్రాగుబోతులు, నీచులు గూడ యెవరి వట్టుకువారు అన్నవస్త్రముల తయారుజేసికొనవలెను. వారిలోనాటుకొనియున్న చెను స్వభావమును మార్చుకొనునట్లు నేను జేయజాలనున్న ఖద్దరు ధరింపమని ఒత్తిడి కలుగ జేయుటకు మాత్రము సంకోచింపను. ఖద్దరుధరుడు లేనిగుణములను తెచ్చిపెట్టగూడదు.

వశ్యాత్వాప మనవసరము- బ్రాహ్మణీ తీర్థానము
నాకు అవసరమని తోచినచో ప్రకటించుమనిగోరుచు ఒక విలేఖరి ఉక్తకావేళమున నొకలేఖవాసింపవెను. ఆయన గౌరవమున కట్టి కొంతయు దలపక, యా లేఖను ప్రకటించుట యనవసరమని నేను భావించుచున్నాను. కాని ఈదిగువగల లేఖయందలి భాగమువలన లేఖ యేటిగానుండునో చదువరు లూహింపవచ్చును.

"మీరు స్వరాజ్యపక్షమువారి చర్యలను సుపూర్ణముగా తీవ్రభావముల నిరసించినచో మీరు సత్యమునకు తద్వారా దైవమున కొనర్పకలసిన విధిని తప్పినవారగుదురు. మీరునిరసించినచో.....మీయుద్వేగమును నశింపజేయుటయగును..... రెండవబ్రాహ్మణీని మరల తెచ్చిపెట్టవల దని ప్రార్థించెదను." నేను పడిపోవునపుడు ముందుగా క్రింద ప్థలము బాగుచేసికొని యెక్కువదెబ్బ తగలకుండా జేసికొనుటకై ఈ లేఖాభావమును ప్రకటించుచున్నాను. కాననభిప్రవేశమునుగూర్చి నేనెట్టియభిప్రాయమును దెలుపనున్నను, స్వరాజ్యపక్షమువారిని యే విధముగా నైనను నిందింపననిమాత్రము నేనెఱుంగుదును. నాభేదాభిప్రాయమును తీవ్రభావము ప్రకటించవచ్చును. కాని వారిని మాత్రము నిందింపజాలను. ఏమన వారు వేరు యభిప్రాయముల గలిగియుండవచ్చును. వారను, వారి యభిప్రాయములు గూడ, నాయొక్క లేక మనలో పెద్దవారగు వేరెవరి యొక్కయభిప్రాయములలోగాని సరిసమానమగు గౌరవముతో వివరింపవే నాయుద్వేగమును నడి యేదియులేదు. నాయుద్వేగము మన నడియే యొక్కయన్నచో నది నేను దారిద్ర్య నడచినగాని అపజయము పొందను. కావున, విలేఖరి నాకొరకుబడు యాతురతను కొని యాడుచు, నన్నుగూర్చి యెట్టియాదోళయ లేక శాంతముగా నుండవచ్చునని ఆయనకు దెలుపగోరెదను. ఏమన, నాకు నేనే ద్రోహమొనర్చుకొనునంతటి దురవస్థ కలుగదని నేనుచెప్పుకొను. ఇంతకు వ్యతిరేకముండగనే వేరొకరంగతిని ఒప్పుకొనవలసియున్నది. నాయొక్క బ్రాహ్మణీచర్యలను గూర్చి నేను గర్వపడుచుంటున్నది తిరిగి అట్లు జేయుటకు అనకాళము గలదు. మంచిసంధిగ్ధ సమయముందు స్వచ్ఛముగా లోపము నంగీకరించుటచే గొప్ప ఉపయోగము గలిగెను. ఆచర్య నన్ను పరిశుభ్రపరిచినది. ఉద్వేగమునకు గూడ అంతలాభముండెననియే నమ్ముచున్నాను. అట్లు తప్ప ఒప్పుకొనుటయు, కార్యక్రమము వెనుక దిప్పుటయు ఆహింసా తత్వమునకు వన్నెదెచ్చును. మరెట్టి కార్యములులేని యుండదు. కావున, యెన్నిసారులు అవకాశము గలిగిన అన్ని సారులు నేనొక్కడను మిగిలినన్నందరు విడదని పెట్టినను వెనుక బ్రాహ్మణీచర్యలను అమలు జరుపుచుండును. ప్రజలలో మునుపడి పోవునని వెచ్చి సత్యమును జెప్పటకు నేను సంకోచించినచో, దేశసేవ జేయుటకు తగిలియుండను. నేను దేనికై జీవించియుంటి నో దానిని వదలుకొనినచో యేమి ప్రయోజనము?

మో. నె. గాం.

భారతపరిశ్రామిక ప్రదర్శనము

భూ. శా. ఏ. ఏ. 19:— మే నెల 19: పూనానగరమున జరుగబోవు భారత పరిశ్రామిక ప్రదర్శనము కొరకు దక్కన్ జమ్ భూనా అధికారులు 25000 చతురపు అడుగులదారి ప్రత్యేక స్థలమును అద్దెచ్చి, పండిలిబయలు ప్రారంభమైనది. ప్రదర్శనవస్తువుల నిమిత్తమై దుకాణములలో స్థలములకొరకు ప్రతిదినము హిందూదేశములో అన్ని ప్రదేశముల నుండియును అప్పీ కేవలము వచ్చుచున్నది. ముఖ్యమైన పరిశ్రమలములు ప్రత్యేక దుకాణముల నేర్పాటు చేసుకొనుచున్నాడు. (ఆ. వె.)

వాడవల్లి రథోత్సవము

అధికారులు గాంధీ జండాలును లాగుకొని, మరల నిచ్చివేయుట

15-4-24 తేదీని జరిగిన వాడవల్లి రథోత్సవముకు మాతలాకా కాంగ్రెసు సంఘమువారు వాడవల్లివెల్లి నుమారు 50 మంది వాలంటీర్లతో తేజసేవ జేసిరి. తీర్థమంతకును ఉపన్యాసములు ప్రస్తుతావస్థలను గూర్చి యిచ్చుబడెను. రాట్టముల మీద నూలుతీసి ప్రజలకు బాటియొక్క ఉపయోగమును బోధించిరి. ఉదయము కొంతమంది గాంధీ పూజానిధి ద్వారా చందా సహాయము చేసిరి. కొంతమంది ఆలయములోను మరికొంతమంది స్నానము చేయబోవుచు మరికొంతమంది వాలంటీర్ల తీర్థము వెంటబడి తిరిగి తప్పిపోయిన పిల్లలను తీసికొనుటలోను యాధునిక గృహధర్మాన్ని 1 గంటవరకు దేశసేవ జేసిరి. తప్పిపోయిన పిల్లలను మూడు 25, 30 మందిని వారికారి బిడంగులకు తప్పగించి యున్నారు. మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు రథోత్సవసమయమున సంఘసభ్యులు, వాతీశాంతా, మును దాదా స్వరాజ్య గీతములు పాడుచు అందరూ రథమువద్దకు వెళ్లిరి. రథము బజలుజేసి కొంతదూరము వెళ్లి ఆగిపోయింది. వాలంటీర్లు చేతిలోని శాతీశాంతామును పోలీసు డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరుగారు లాగుకొనుటయే రథము ఆగిపోవుటకు కారణము. తర్వాత రథపథావళికి లేచిపోదనీ దానిని గూడ లాగుకొనిరి. అతడు మూడవపథావళి లేచింది. మూడవ పథావళికి మూలగాని మరిలేవు. ఇంతలో అబాను వచ్చునమోయని ఒక వాలంటీరు వేచుగా వెళ్లి నుమారు 25 జండాలు తీసికొని వచ్చిరి. ఆయావ జండాలు చేతను లాగుకొనిన కయి ఇన్స్పెక్టరుగారు మాట్లాడి మూడవ పథావళికి చేరజేసిన శ్రీమత కొండవల్లి కామేశ్వరరావు గారికిన్ని పోలీసు సర్కిలు ఇన్స్పెక్టరుగారికిన్ని ఈక్రింది విధముగా సుభాషణ జరిగినది.

పో. ఇ:—జండా ఇచ్చెదరా?
కామె:—నేను ఇవ్వను. కాలినిన యెడల మీకు ఆధారితీరంలే భూమిమీద తీసికొనవచ్చును.
ఇన్స్పె:—ఎందుచేత నివ్వరు? మీ మరలంబంధముకు భంగకరమా?
కామె:—అ! అట్టిదే.
ఇన్స్పె:—అట్లయిన మాట్లాడక ఇతరమాట్లాడినప్పడకు.
కామె:—అట్లనే చెప్పిండు.
ఇన్స్పెక్టరుగారు వెళ్లిన కొంతసేపటికి తహసీల్దారు గారి బంట్లో ప్రవేశించి,
బంట్లోను:—అయ్యా, మిమ్ములను తహసీల్దారు గారు రమ్మంమరి తెలివిచ్చివారు.
కామె:—మీ తహసీల్దారు గారికి నాకు యే విధమైన బంధుత్వము గాని సంబంధము గాని లేదు. నేను అయినద్రవ రావలసిన అవసరములేదు. నాపరియన్నయెడల ఇచ్చటకు రమ్మంమరి చెప్పడు.
అ. తమ బంట్లోను వెళ్లిపోయి తహసీల్దారు గారితో ప్రవేశించెను
తహసీల్దారు గారు:—అయ్యా రథోత్సవము ఆగిపోవుటకు కారణమేమి?
కామె:—కావున:—కాకు తెలియదు.
త:—మీరే కాకులని నేనుకొనెదను.
కా:—నేనట్లు అనుకొనను.
త:—మీ సంఘమునకు ప్రవేశించుగాని, కలకటరిగాని యెవరు? వారు యెచ్చట ఉన్నారు?

కా:—నాకు యెచ్చటనున్నది నాకు తెలియదు. వారి అవసరము మీకులేదు. అంతట తహసీల్దారు గారు దయచేసి. నీమ్మట మాతలాకా సంఘాధ్యక్షులయిన శ్రీమత సంబూరి బగ్గరాజుగారికిన్ని దివ్యూటీ నూపర్మంటు ఆఫ్ పోలీసువాడికిన్ని యాక్రిందిరితిగా సుభాషణ జరిగినది.

డి||నూ||పో:—రథము ఆగిపోవుటకు కారణము మీకు తెలుసుమా?

ఇగ్గరాజుగారు:—కాంగ్రెసెనకు రథోత్సవముకు వాతీశాంతాములతోటి రాగా, పోలీసువారు ఆవతాము: ను లాగి కొనిన: దురలవ ప్రజలు రథము లాగుట మానిజేసి వారు,

డి||నూ||:—పోలీసువారు లాగుకొనిరా లే యిక్కడ లాగుకొనిరా? అట్లాపోలీసువారే లాగుకొనినయెడల తిరిగి మీ పథావళిలను ఇప్పించెదను.

ఇగ్గ:—సర్కిల్: న స్పెక్టరుగారు న్యాయముగా లాగుకొనిరి, ఆ నాను పిలిపించండి

అంతట సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు గారికిబుకపంపగా ఆయన దయచేసిరి.

ఇగ్గ:—అయ్యా సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరుగారు! మీ పతాకముల తీసికొనిరా లేదా?

ఇ:—నేను తీసికొనినాను. ఎందుచేతనగా నాకు అడ్డము తచ్చుటచేత నేను లాగుకొనినాను.

క:—అయ్యా, తమకు తాముఇవలకు నుమారు 50 గా మూడు వాలంటీర్లతో చుచ్చటించు వెళ్లి, దివ్యూటీనూ వరంబెంటు ఆఫ్ పోలీసువారు కొత్తవాడికిన్ని, వారు తీసికొను మని చెప్పినానిన్ని మీరు వాలంటీర్లతో చెప్పగా "మేము తీసికొనుచు, ఆర్యులయెడల మిత్రేత్తివేయకలెను" అని వాలంటీర్లు తమతోచెప్పగా, తమకు పథావళిలను న్యాయముగాతీసికొనుట సంభవంపగా తమకు జండాయెట్లు అడ్డము వచ్చిందో నాకు బోధపడుటలేదు.

ఇంత యే కారణముచేతనోగాని ఇన్స్పెక్టరుగారు కొంత సేపు నిరత్యలెరి.

డి|| నూ||:—ఈ సంగతి నాతోమీరె:దుకు చెప్పలేదు?

క:—తమకు కోపపడుచున్నారనిన్ని,తమ ఆర్థిక మీద వచ్చెట్లు ఇన్స్పెక్టరుగారు చెప్పివారు.

డి|| నూ||:—నాస్వ తప్పుచిమీద ఉతాకమును తెప్పించి యిచ్చెదను. రథోత్సవమును జరిగింపకలెను.

ఇగ్గ:—ఆ పతాకములను తీసికొనుటచేత మానికేసిన ప్రజలు, ఆవతామును తిరిగి చూడయెడల మ:ముయె:త ప్రయత్నము చేసినూ రథము లాగనని నాకుతోచకు.

సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు:—నాతో యెవరైనై మాస్తేవన్కు పంపియెడల పతాకములను ఇచ్చివేసెదను.

ఇగ్గ:—మీరు పతాకములను యెచ్చట తీసికొనినో అచ్చటికి తీసికొనివచ్చి యిచ్చియెడల వాలంటీర్లు మీఆఫీసుకు వచ్చి తీసికొనరు.

దివ్యూటీ నూపర డె.టు ఆఫ్ పోలీసువారు, వెంటనే స్టేషన్కు వెళ్లి పతాకములను తీసికొని రావలసినదిగా ఇన్స్పెక్టరుగారికి ఆజ్ఞాపించిరి.

డి||నూ||:—అయ్యా; ఇగ్గరాజుగారు వివాదావళిలను వచ్చును. ఇంతలో 15 గాకుండగా అగ్గనెలు చేయింకి.

క:—(ప్రజలముఖం తిరిగి) అయ్యా సోదరలారా! మనపతాకములను వచ్చును. మీరు కొంతసేపటివరకు చూట్లాడరాదని నాప్రారథ.

అంతట అందరున్న నిక్కబులు నానుండిరి, ఇంతలో సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరుగారు ఆఫీసుకు వెళ్లి పతాకములను తీసికొనివచ్చి ఇగ్గరాజుగారికి ఒక్కగా వారు వాలంటీర్లు ఇచ్చిరి. అంతట వాలంటీర్లు వాటిని చేతబట్టి కైకిలేవగా ప్రజలందరూ "మహాత్మా గాంధీకై" అనుధ్వనులతో రథమును లాగిరి.

తా||కా||సంఘము } దేశ రాజు నరసింహం
కొత్తపేట 17-4-24 }

ఆంధ్రనట ప్రకాశిక కొలకు నాట్యవిద్యత్ప్రదర్శనము

బందరు, బుట్టయ్యపేట హాలులో 23-4-24

రంగధర

రాజరాజ నర్తకుడు:—కల్లేవల్లిమూర్తిసాధ కవిగాయ, శ్రీకాకుళము, (గంటం జిల్లా.)
సారంగధర:— మల్లావోత్పల సత్యనారాయణ మూర్తిగాయ (వి. ఏ. విద్యార్థి) శ్రీకృష్ణ విలాస సమాజం, కాకినాడ.
చిత్రాంగి:— వి. కె. నాయుడుగాయ, చిత్రగుంట (నెల్లూరు జిల్లా.)
రత్నాంగి:— ఇందువల్లి గోవిందరావు గారు, రామమోహను ధియేటరు, బందరు.
టిక్కెట్లు:— 2 0-0; 1 0-0; 0 8-0; 0 4-0.
ప. యజ్ఞనారాయణ శాస్త్రి,
చి. నరసింహ, కండక్టరు.

కార్పొరేషను పాకీ వారి సవై కట్టు

పంపింగు ప్రేషను, హార్బరు, కూలీల సానుభూతి

వి. ఎల్. శాస్త్రి గారి లేఖ - సమ్మె నేడును గియుట

మదరాసు కార్పొరేషను పాకీవాండును, వారియెడ సానుభూతి జూపుటకై సమ్మెకట్టిన హా, గ్గుకు పాకీవాండును, పంపింగు ప్రేషను కూలీలును రోడ్డురోలరు కూలీలును, అందఱును, నేడు మధ్యాహ్నము 1 గంటకు మరల తమపనులయందు చేసె చుండెదని పాకీవాండుసంఘాధ్యక్షులు లగు వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు మాప్రతినిధిలో నేడు ఉదయము 11-15 గంటకు తెలిపిరి.

నేటినితి - రాజీ కుదురుట

నేడు ఉదయము 8 గంటలకు నేటియరు పాక్కునందు సమ్మెదారుల సమావేశము మరల జరిగెను. పాకీ సంఘాధ్యక్షుల పి. ఎల్. శాస్త్రిగారు అగ్రాసవాధిపత్యము జూపిరి. సభకు కార్పొరేషను కౌన్సిలరులు శ్రీ. వ్యాసరావు, డాక్టర్ సి. లక్ష్మీకంఠ మొదలగు, టి. నందరెడ్డి వారు హాజరు గాల్గు పోయిరి. పాకీవాండు సమ్మెపనులను గమనింపవచ్చు ఈ నెల 26 వ తేదీన సమ్మెకట్టెద మనః మొదట తెలిపి కార్పొరేషను నుకు ఈవ్యవస్థ నెలవులై కమిషనును సగరమున లేవవచ్చు కటాక్షన సమ్మెకట్టుటవలన ప్రజలకు ఇబ్బందులు కలుగుననియు పాకీవాండు సంఘాధ్యక్షుడును, కార్పొరేషను, కార్పొరేషను అధ్యక్షుడు, కమిషనునకునేటినుండి 15 దినములలోపు ఒక యావసంఘముగ గూడి పాకీవాండు సమ్మెపనులను, పరిశీలించుటలు చేసెదమనియు, విచారణనగ 15 దినములలోపు ఒక జరుగవచ్చు, వారును సమ్మెకట్టవచ్చుననియు, ముగ్గురు కౌన్సిలరులు నేటి సభయందు శాస్త్రిగారిద్వారా నిక్కచ్చిచేసిరి. ఇట్లు ఎన్నియో మారులు తమవ్యయము దెలుపుకొనినను, కార్పొరేషను అధికారులు పాటింకలేదనియు, ఇంకొకటిమై నను పాటింకరురు తమకు పూచీలేదనియు, పాకీవాండు ప్రేషను సందేహించిరి. పిమ్మట పాకీ వారి పక్షమున శాస్త్రి గారు ముగ్గురు కౌన్సిలరుల తోను స వి ప్రరము గ చట్టించిరి. వారు భర్తల సమ్మె కను జరికింకట, అందఱును నేటిసందేయే మరల తమలో ప్రవేశించలేదని కోరిరి. సమ్మెకట్టునపుడు శాస్త్రిగారి యనుమతి లేకుండనను, వారి ప్రయత్నములవలననే ఇంతమాత్రము రాజీ కుదురు గలిగెను. అందఱు శాస్త్రిగారికోరిక ననుసరించి, ఒక బహు ప్రతినిధిసమితి ఏర్పడినది. సభాసభాసమితి, వైస్ కేర్మనూడిన ముగ్గురు కౌన్సిలరులు శాస్త్రిగారిని కార్పొరేషను అధ్యక్షుడు వి తరమలెట్టిగారివద్దకు పిలుచుకొని పోయిరి. తమమత విస్తారమును ముగ్గురు కౌన్సిలరులు నూతించిన యావసంఘముయొక్కమునకు తమ సుపూర్ణ యగు శామోదమును దెలుపుటయే గాక ఉద్యమం సమావేశమునకు త్వరలో ఆహ్వానము సంపెదసి గూడ శాస్త్రి లిలో చెప్పిరి. పాకీ వారు నేటి మధ్యాహ్నము 1 గంటకు పనులందు ప్రవేశించిరి. ఇక బాధ్యతలంతయు కార్పొరేషను కౌన్సిలరులవైసను కార్పొరేషను కమిషనువైసను గలుగు. కడతిన ఆదివారము మధ్యాహ్నము ప్రారంభమై సమ్మె పాకీవాండుకు గౌరవ ప్రథముగనే ఈ విధముగ ప్రస్తుతము అంత మొందినది.

నిన్నటి విశేషములు

మదరాసు కార్పొరేషను పాకీవాండు మొన్న ఆదివారము సాయంత్రమునండి సమ్మెకట్టి పనులనేయుట మానిరి. వారిలో సానుభూతి జూపుటగాను పంపింగు ప్రేషను కూలీలు హార్బరు పాకీవాండుగూడ సమ్మెకట్టుటచే వీరి సమ్మె వ్యధపడినది. కార్పొరేషను పాకీవారివలననే హార్బరు పాకీ వాండుగూడ చాల యిబ్బందులకు పాల్పడిరి. వీరందఱి నిన్న సాయంత్రము నేటియరు పాక్కునకు ముందు చేయవలసిన కార్యమును నిశ్చయించుకొనుటకై సమావేశమైరి. పాకీవాండుసంఘమును అధ్యక్షుడైన పి. ఎల్. శాస్త్రిగారు, అధ్యక్షునిగా సమ్మెకట్టుటవలన గల నష్టముల దెలిపిరి. నిన్న తనవద్దకు కార్పొరేషను సభ్యులు కొందరు వచ్చి, పాకీవాండు ఇబ్బందులను దెలిసికొని తొలగించుటకు తమకు వ్యధలేకుండ గనే సమ్మెకట్టి రినియు, కొందరు సభ్యులు వారి యిబ్బందులను తొలగించుటకై క్రిందివలన పాట్లుబడెదమని వాగ్దానముచేసిరి. కావున సమ్మెకట్టుట నిలుపజేసి గౌరము తమకు జెప్పెదనియు

శాస్త్రిగారు దిగిరి. సభ్యులు జేతలేకుండనవో వీరు మరల సమ్మెకట్టవచ్చును. కావున తొలగి నిశ్చయించుకొన్న తేదీకి చాల ముందుగా సమ్మె పారంభించుట చాలవచ్చుని శాస్త్రిగారు దెలిపిరి. సభ్యుల వాగ్దానమునకు విశ్వాస ముంచి తిరిగి తమ పనులకు గళించెదని కోరియుండి.

కాని వాగ్దానము క్రియకొనక, తమకోర్కె లీడరులవలన పనులలోనికి బోమని నిశ్చయించుకొనిరి.

వ్యాసరావుగారి లేఖ

కార్పొరేషను సభ్యుడు శ్రీ. వ్యాసరావుగారి ఈవిధమ లేఖను వి. ఎల్. శాస్త్రిగారికి పంపిరి.

“శాస్త్రిగారికి, సమ్మెమాసింపించుటకు మీచేత నైన. తనరకు ప్రయత్నించెయ్యదని నేనెరుకుదును. పాకీవాండు సమ్మె కట్టవలసిందే యాత్యయం లేదనడ వారి కోర్కెలను మేము వెర వేర్చుటకు అర్హత మీమువలన సమ్మె ప్రారంభించెదమటకు చింతించున్నాము. కార్యియ్యదుల తొలగించుటకు మాలోకొంద రము క్రిందనునది: చాటుట: క్రియించుకొంటిమి గావున మేము పరమ్యురించెద మన సమ్మెమువై వారి సమ్మె నిలుపు తేయదని మీరు జెప్పి వేరెదను. మాప్రయత్నము వెనకేవున్న వరల సమ్మెకు గడంగవచ్చును”

వి. ఎల్. శాస్త్రిగారి లేఖ

మదరాసు కార్పొరేషను పాకీవాండు సంఘాధ్యక్షుడు పి. ఎల్. శాస్త్రిగారు 21వ తేదీన కార్పొరేషను అధ్యక్షులకు యా దిగిన లేఖ పాకీవాండు యిబ్బందులను దెలుపు చు (వాసింపిరి.

కార్పొరేషన్ లిఫీడరు గారికి దిగెదమ 16 వ తేదీన మేము ప్రానియండిన లేఖ ను అను మీ కరిగివారము యందుతో బంపుచున్నాము. విశ్వాసముతో కార్పొరేషను వారి నేర కేయమును పాకీవాండు సాకర్యములను అధికారులు గమనింక టున్నందుకు విచారించుచున్నను మేము వారికి తీరము పొచ్చించెదమని వాగ్దానము చేయుచుండి. దీని గూర్చియు ఆపు భక్త్యముగూర్చియు పరివార్డు చాలవండుటయు, తరమగా వాని నను నంతొలగించి క్రిందివలన గూర్చియు మున్నగు యిబ్బందులను అధికారుల కర్తవ్యమును వారు గమనింపవల టున్నాడు.

అనుబంధముగా సంపి యా లేఖమును దెలిపి యి బ్బందులే గాక, వాదించుటకు సమ్మె కట్టినప్పుడు వచ్చే కార్పొరేషను బడ్జెటు సమయమున చాలసాకర్యముల నేర్పించెదమని వాగ్దానము చేయుచుండిరి. కాని యిప్పుటివలన క్రియతమ. చాలకాలము విశ్వాసముతో వనిజేసిన పాకీవాండు నితిచాల పీనుడుగవచ్చుది. ఒకటిన్న బంట్లోతుకు కోపమువచ్చినను పాకీవానిని యిదిపోవలసినది. ఇట్లుండగూడదని మీరుగూడ లెంపవచ్చును. పనులండి తొలగి పనులవిషయమున మీరు ఆహ్వా ద్యోగుల గు బంట్లోతుకు యాధీన మయ్యిరి. వీరిపనులూడ దిచుటకు కన్పరేన్సి అధికారి కిప్పి వేరెదమని అధికార ముండ గూడదని మేము చాలకాలమునుండి చెప్పుచున్నాము. పనుల నుండి తొలగించుట మున్నగు సాధ్యయిబ్బందులగూర్చి నెండు నే ఒక విచారణసభయందు యేర్పడవలసి ఈసంఘమువారు గోచరున్నాడు. ఆ సభయందును సమావేశమై మాయూని యను ప్రతినిధులై యుండవలెను. వీరి జేతనుల పొచ్చించుటకు గూర్చి మీకు వెంటనే క్లిష్ట పుచ్చుకొనవలెనని గోచరున్నాను. కనుబడివారముల ధరలు పొచ్చివుటచే వీరి జేతనోపాధి గడుతున్నది. కావున కరవు భిక్షము యా 4 వో నొనంగ కోరవలెను.

చెల్లనూర్పునలములతో పనిజేయువారికి, అందుముగాను ముక్కలు, వాహనముల కలవలన అయిదుము గలుగుచుండును. కావున వారికి సాయము రెండుజుల పాదరక్షలనొనంగవలెను.

పాకీవాండు సంఖ్య ల్గిండిన శాటికండియు వారిని చాల కష్టమైనది ఎక్కడ యుండి నిజమింపవలెనని అన్ని ప్రాంతముల పాకీవాండు మొట్టమొదటగానున్నాడు. శాటి ప:చేసినవారే తిరిగి ముతగా దుదయము పని చేయవలసి వచ్చు చున్నది.

పోలీసువారు మునిసిపల బండివాండునై ఫిర్యాదులు జేయుచుండు సందర్భములందు వీరు పనులవలన అనవసరముగా కోర్టుల కీడ్వబడవండి రకుని నొనగదరుగాక.

మేష్ట్రీలకు ప్రత్యేక యిబ్బందులు గలవు. సామాన్యపు మేష్ట్రీ కార్పొరేషను బంట్లోతుకు వండునలక తెలిపలేట యందును, కావున యిప్పటివలన వీరు బంట్లోతుకునే లేననెత్త బడు అవకాశ మొనంగవలెను. స్వీకరణమేష్ట్రీలును, ఇతర మేష్ట్రీలు కొందరును, పరివార్డువలన పనిజేయుచున్నను వీరు గూడ డిడ్వలమును నిర్బంధన గలుగుచున్నది ఇదివారెవ్వరికి ఇవ్వనులేదు. మీరు సత్కరముగా ఈవిషయము సుకుగోచరము. జరియు మేష్ట్రీలకు ప్రత్యేకముల నొనంగవలెను.

ఈలేఖను కార్పొరేషను సభివారి యందుబెట్టి, సత్కర ముగా మావారి యిబ్బందులు తొలగింప వేరెదను. వీరివ్యధు బిర్దులేనవలై సమ్మెకట్ట జూచుచున్నాడు. వామగు నెలల నుండి యిట్లు నిశ్చయించుకొని గాని నేను, కార్పొరేషను చాల కష్టమువై యాపుచు టిమి. మీరు యానెల 26 వ తేదీలోపున వారి ఇబ్బందులను తొలగింపవచ్చువో వారు సమ్మెకట్టి పనుల మాని ప్రవేశిం, కార్పొరేషనువారికి గూడ యిబ్బంది గలుగ తేవలెను. మీరు దలంచువో మీతో నెప్పడైన వ్యక్తులుగా న్నితరును సర్పి ముప్పటి చేయు. మీరు వ్యయముగ వారి యిబ్బందులకు గుర్తి వినవలె ని గోచరున్నాడు.

అనుబంధమై ప్రత్యుత్తరమును సంకసించెదను.

(సం) వి. ఎల్. శాస్త్రి

అధ్యక్షుడు

ఇక్కట్లుల వెలిగిచ్చుట

కర్పరేన్సి లిఫీడరు గారికి, 16-12-28 తేదీ, అయ్యా, మదరాసు కార్పొరేషను పాకీవాండుసంఘ మువారు కన్పటిసమావేశమునందు తియ్యియును గూర్చి తి మముగ వేరెదమియుండిరి. వాటిని సత్కరముగా తొలగింపజేయు మీకు దెలుపుచున్నాము.

1 క్రిందటిసారి సమ్మెకట్టినప్పుడు వీరికి యా 2 జీత మధికము చేసిరి. కావున డ్డెటులో పిలువే యింకను అధిక ము జేయుదుమని వాగ్దానము చేసిరి. ఇప్పుటివల క్రియేట్టులు జేయము జేయించుట చింతించున్నాము. మార్కెటులో ధర లధికముగటచే వీరికి చా. యిబ్బంది కలుగుచున్నది.

2. పరివార్డు చాలవచ్చునను ఫిర్యాదు గలనింక టుండిరి. ఇప్పుడు ప్రతికడుకు యిదివలన జేయుచుండినదాని కొంటె రెండింటిని పనిజేయునని వారు చున్నది చాలమందిని పనులండి తొలగించుట యిట్లు జరిగినది

కరవుభిక్షము

క్రిందటిసారి సమ్మె ముగియవచ్చును కరవు భిక్ష మిచ్చెదమని వాగ్దానము చేసిరి. వీరు పరూపా యుభ 4 భక్తి చొప్పున విశ్వమిచ్చుటకు నిశ్చయించిరి. కాని పూర్తిగా చాలవచ్చు యిబ్బందులు కలగొట్టికలయ చున్నాడు ఈ విశ్వమునకు వా. జీతములలోనుండి వచ్చించు కొనలసియున్నది. వీరి దిండునకు 2 అబాళు చొప్పునగాని రూపాయలు వచ్చును నేడు భక్తివిశ్వము చొప్పున 4 రూపా యలు విశ్వముగానియిచ్చి జేయు జేమియు లగ్ని పనులందుంచ వలెనని గోచరున్నాము.

నిమ్మారణముగ వనులనుండి తొలగించుట

4. పనులండి తొలగించుట కరవు గానున్నది. బంట్లోతుకు చాలవచ్చుది అందుల గోచరున్నాడు. అందుల దొరకని బంట్లోతుకు యుండే ఒకని కోరముచ్చి పనినం. తొ లగింపలేదని వ్యవకాణము దెల్పు కిప్పును జేసినవో దిపో నూరర్పాటు వెంటనే అమలు జరిపెద. మొగట పాకీవాండు ప్రను పనులనుండి పిప్పించుటకు తే, తొలగించుటకు ఆహ్వా ద్యోగులకు, బంట్లోతుకు అధికార ముండిగూడదు. ఆ యధికారికి మించిన వారిలో నేయుండ వలెను మరియు నేర మాకోపింపవలసిన వారివలన అనవసరము, సామర్థ్యములు విచారింపవలెను. నేరకలకు వా. గ. శాస్త్రియ ము దొరకట, వీరివైల ఫిర్యాదులన్నిటినిగూర్చి విచారించుట కై మాయూనియను ప్రతినిధులు ల్గి వంతునగల ఒకవిచారణసం ఘము నేర్పరుచుటచేసి గోరెదము. ఈముగా పనులండి యిబ్బం టయేగొప్పదిగ్గగానున్నది. దీనినివారిండి. వో చాలవంతో వనుజేయవలెను.

5. సామనకు ఒకమాసము (వీరిలేకనెలవు వీరికొనంగిన వో తమవ్యసంకులకు బోయెదరు. లేదా: వ్యవధి 11 నెలలు పనిజేసి యుండుచే ఒకాగితి జూచుదురు.

ఈ ఇబ్బందులగూర్చి మీకు ప్రత్యక్షముగాను ప్రాక ములకును యిదివలన చాలసాయము దెలిపియింటిమి. కాని ప్రతిఫలము లేకుండెను. సమ్మెకట్టెయిన ఈ ఇబ్బండుల తొలగించు కొనవలెనయే వారు నిశ్చయించుకొనిరి. సమ్మెకట్టగూడదని వారికి చాలసాయము మునుబోధించియిమిమారు యిబ్బండులకు వా. జేదనియే ముచ్చుచున్నాము. మరల మిలోకసాం కన్పరించి సమ్మెకట్టవలసిన యిబ్బందులగూడ జేయ జేయుచున్నాము.

ఈలేఖకు త్వరలో ప్రత్యుత్తరము విసగోరెదము.

(సం) వి. ఎల్. శాస్త్రి

అధ్యక్షుడు

ఎల్. శ్రీరాములు నాయుడు.

కార్యదర్శి

పిలువ నన్ని ఉదయం చీకటి వచ్చి రాత్రి వెళ్ళాడ బోయి.
 ప్రేమతో కాకినాడుని పాశ్చర్య రాత్రి గాన నేటి రాత్రి వెళ్ళు
 అది నీది కాశ్చర్య రాత్రి గాన ఎరువారలకు కలనునని పాణి
 నాటి తాబాకాలో గాంధీభూమినిది మనము జేయదురు.

వాదిపక్షమున టి. ఆర్. రామచంద్ర అయ్యగారును,
రెవెన్యూ వాది పక్షమున వి.వి. శ్రీనివాసు అయ్యగారునూ జరుగి.

అవీగులవెంట మహామృతీశ్వరులు శ్రీ పుత్రులు
 పున్నగు మరాఠీయులు గూడ యధేచ్ఛముగా నుండుట
 సాధ్యం. మరాఠులు కాళిదాసే అవీగులను చక్కజేయు
 తాముగనవాని జెప్పిగాని, అవీగులతో దీక్షలు కట్టించుట
 నని ఊహించి శుభ్రీహరుడు మృత్యువు పలక పుంశాలక
 యగువాడే జేయుచున్నాడు. ఇది మనకు చాల ముఖ్యమైన
 ధారణ. అత్యంతములతో ఐదనీరింగ కాళిదాసికి నం
 ధమేమియులేదని యాద్యోగము చెప్పినాని అవీగుల ప్రక్క
 ను చెట్టైతే పి. దబ్బ్యు. డి. (నల్లివ వర్క్సు డిపార్టుమెం
 తు) అను అశ్రుముఖ చెక్కబడియున్నది. ఈమృత్యువునకు
 గూడదు అనుకులకలు, జేవాలయము సాకు అని తెలుపబడిన

ఆంధ్ర పత్రిక రక్షాక్షి సంవత్సరాదిసంచిక తయారయినది

—:—:—:—
పక్షనేనవ సంవత్సరాదిసంచిక తయారై చందాదారులకు పంపిణీయమగు కాలపుట ప్రారంభించినాము. చందాదారులు త్వరకడక స్వీకరించెదరని ప్రార్థించెదము.
సంవత్సరాదిసంచిక లక్ష్యరేని చందాదారులు దయచేసి ముందగా తెలిపిన యెడల మాకు పోస్టుఖర్చులు డండుగ గాకుండును.
వ్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 22 వ తేదీ

మంగళవారము

మాక్తనాల్లుగారు: హిందూదేశము

—:—:—:—
తేబరుపక్షమువారు ప్రభుత్వభాగ్యతను వహించినను, స్వతంత్రాధికారమును సంపాదించలేదనియు, అందుచే వారిచర్యలను కఠినముగ పరిశీలించగూడదనియు, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు కొంత కాలముక్రిందట ఒలికియండిరి. వీరి ఓలికియ, సహనమును, ఎంత మెచ్చదగియున్నన, వీరి సిద్ధాంతము తప్పని, ప్రధానమంత్రి యగు మాక్తనాల్లుగారి ప్రసంగముబట్టి తేటపడుచున్నది. తేబరుపక్షమువారు పరిపాలనాధికారమును నిర్వహించుచున్నారనియు, అందుకు విరుద్ధముగ డలంచుట అసంగతమనియు, మాక్తనాల్లుగారే కలుకుటచే, ఆవిషయమై చర్చించ నవసరముగాదు. శాస్త్రిగారుగాని మరియెవ్వరైనా యుక్తుడుగాని, తేబరుపక్షానికి గాంచి జాలిజెంద నవసరములేదు. తాము అధికారము వహించుచున్నందున మాక్తనాల్లుగారు కొన్నినిదర్శనముల జూపిరి. రుమ్మతో నంధిజేసికొనుట, సింగపూరు నొకాశయనిర్మాణమును వికనాడుట, బీసల గృహసంతృప్తి ప్రయత్నించుట, జర్మను నష్ట పరిహార నిమగ్నము సాధించుట, మున్నగుచర్యల, తేబరుపక్షమువారిశక్తి చాలుచున్నవట. మాక్తనాల్లుగారు తయారై జూరకొని, అబ్బురకడుచున్నప్పుడు, మావేల కాడవలయునా? మాక్తనాల్లుగారి సంతృప్తి చెడగొట్టినా? కాని ఇట్టిసిద్ధిహిందూదేశసమస్యను పరిష్కరించుటకు తేబరుపక్షము వెనుదీయుటమాత్రము, తుల్యవ్యము గాజాలకు. ఈ పక్షమువారి క్రయత్నలోనకు ఏమాత్రము సమర్థనీయును గాజాలదు. తేబరుపక్షమువారు అధికారములేక నిస్సహాయులయి యున్నపుడు, వారి యశక్తిని కొంతవరకు మన్నింపవచ్చును. మాక్తనాల్లుగారు తమపక్షమునకు నిజాధికారము కలదని చెప్పినపుడుమాత్రము, మన్నించుటకు వీలుండదు. కొన్ని సంవత్సరములకు బూర్వమే, భారతీయులు స్వయంనిర్ణయాధికారమునకర్హులని, తేబరుపక్షమువారు గుర్తించి తీర్చానిచిరి. అట్టితర, భారతీయలీతరుణమున స్వరాజ్యమున కర్హులయిరా? తేబరుపక్షమువారిటుల డలంచుట కేమికారణము? అధికారము వారలకు భ్రమ గలిగించెనా? నిజసిద్ధిని మరుగుపరచెనా?

తేనియెడల, కాండుటేబిలు సమావేశమునకయినను, వీరు అంగీకరింపకపోవే? రాయల్ కమిషనును నియమించుటకయినను తరుణమురాలేదని, ప్రొఫెసరు రిచర్డుగారు కామన్సుభలో వెల్లడిజేసియుండిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, సంస్కరణశాసనము సత్క్రమింపకుండ, స్వల్పపుమార్పుల గలిగించుటకై డిపార్టుమెంటులు విచారణ నొకటి జరుపడలదిరి. ఇట్టి విచారణ, మితవాదనాయకుల కయినను సరికడలేదు. మాక్తనాల్లుగారి కీ విచారణయే, చాల గొప్పదగ గనపించుచున్నది. ఇది స్వయంనిర్ణయమును గాదు. స్వపరిపాలనార్హతను విచారించుటయుగాదు. ప్రజల నురడించుటకు, హెయిలీగా కేర్పరచిన ఆటవస్తువని దెలుప నక్కరలేదు. దీనివలన, దేశమునకు ఏమిలాభము గలుగునని మాక్తనాల్లుగారు తలచిరో దెలియదు. మాక్తనాల్లుగారి విచిత్రదృష్టమను హిందూదేశ మంగీకరింపజాలదు. మాక్తనాల్లుగారు రెంత దాచిపెట్టినను, హైందవసమస్యపట్ల అన్నికక్షముల వారును సవతిత్వప్రేమనే చూపుచున్నారు. తేబరుపక్షము వారెక్కుడు ప్రాబల్యమును సంపాదించినను, ఈ విషయమై లిబరలు కన్సర్వేటివు పక్షములను ధిక్కరింపజాలరు. హైందవ స్వపరిపాలనమనిన లిబరలు కన్సర్వేటివు పక్షము కెంతవరకు సభిసానము జూపెనో, అనుభవైకవేద్యమే తేబరుపక్షము, ప్రాబల్యమువహింపక ముందు ఎన్నిప్రగల్భముల బలికినను, ఇప్పుడు మాత్రము మిగిలినవారి గుల్లోనే జేనుచున్నది. మాక్తనాల్లుగారు, కొలదికాల మధికారమున నున్నను ఉదారసాహసము జూపుటకు మారుగ, ఎట్టెట్టలో కాలముగడిచి చాలకాల మధికార పదవి యందు నిలిచి యుండవలెనని యత్నించుచున్నట్లు, వారి కడపటి వాక్యములు దెలుపకనే చెప్పుచున్నవి. రెండు మూడు సంవత్సరములవరకు, ఎన్నికలతో బని ఏమనీ, మాక్తనాల్లుగారు రడుగుచున్నారు. పార్లమెంటుసభకు ఎన్నికలు గావలయునని ఎవ్వరును గోరుట లేదనియు, ఎన్నిక లొకవేళ జరిగినను, ఏసమస్యయు పరిష్కారము గాజాలదనియు, మాక్తనాల్లుగారు స్పష్టముగ బలికిరి. వీరికి కొయలిషనుపక్షమునందనలే నమృతములేదు. కావున రెండు మూడు సంవత్సరములపాటు, వీరు వివాదగ్రస్తముగాని విషయములతో ప్రొద్దుబుచ్చుచుందురు. సంస్కరణశాసనములో కొరతాలిన నిబంధనలను కొన్నింటిని మాత్రము మార్చి, స్వపరిపాలనసమస్యను పరిష్కరింపక, వీరు కలము గడుపవచ్చును ఇందుకు మాక్తనాల్లుగారిని నిందింపబనిలేదు. స్వరక్షణార్హత వారు హిందూదేశక్షేమమును ఆనలకు ద్రోసి పుచ్చుచున్నారు. సామాన్యమానవస్వభావమును వీరు అతిక్రమింప లేకపోయి! వీరు హిందూదేశమునకు స్వయంనిర్ణయమాత్రమును వర్తింపజేయ నిశ్చయించునెడల, త్వరలో ఎన్నికలు జరుగవలసి నచ్చినచు, ఎక్కుడుబలమును పలుకుబడిని సంపాదించి, శాశ్వతకీర్తిని పొందగలరు. అందుకు మారుగ, మాక్తనాల్లుగారు తాత్కాలికలాభాపేక్షను విడువజాలకున్నారు. విశాలదృష్టితో కమకర్తవ్యమును వీక్షింపకున్నారు. కాని, భారతదేశము వెలగొంద నవసరములేదు. ఇంగ్లండుగాని మరియెవ్వరైనా దేశముగాని తమ్మునుద్ధరించునని భారతీయు లాశించుట, ప్రయోజనవిరహితము. ఇట్టి యాశలన్నియు అడియాసలయ్యెను. భాంతీయుల స్వశక్తియు, మనోనిశ్చయమును ఏనాడుబలపడునో ఆనాడు ఇంగ్లండులో నేపక్షమువారు పరిపాలించుచున్నను, దోసి లొగ్గకమానరు.

పాకీవాండ్రు
చెన్నపురి, పాకీవాండ్రు సమ్మెములమున రెండుదినములనుండియు నవస్థపడుచున్నది. తమకు జీతములను పొచ్చుజేయవలయుననియు, మరికొన్ని యిబ్బందులను తొలగింపవలయు ననియు, పాకీవాండ్రు సంఘమువారు కార్పరేషను అధికారులకు సక్రమముగ దెలిపినను, వారు ఉపేక్ష వహించి యుండుట శోచనీయుము. పాకీవాండ్రు సమ్మెకట్టు వరకు, ప్రజల కిటుల జరుగునని తెలియకపోయెను. వ్యవహారము నితరదూరము బోనిచ్చినందులకు, కార్పరేషను అధికారులు నిందార్హులు. చెన్నపురి వాటిప్రధాన నగరమునందు, పాకీవాండ్రు పనిచేయుచు ఎట్టి దుస్థితి చాటిల్లునో యూహించుట సులభసాధ్యము. అంటువ్యాధులతో నిండియుండెడి చెన్నపురియందు, అపరిశుభ్రత ఏమాత్రము పెరిగినను, మరింత బీభత్సము గలుగుట సహజము. ఈ పంగతిని కార్పరేషను అధికారులును, పురప్రముఖులును గుర్తించుట ముఖ్యము. పనివాండ్రు మొరలను ఎప్పటికప్పుడు విచారించి, బాధ్యతగల యుద్యోగులును, కమిషనరులును నివాసింప బ్రయత్నించుచో, దుష్ఫలిములు గలుగజాలవు. పాకీవాండ్రుసంఘమువారు కార్పరేషనుకు బంపిన విన్నపమును వేరొకచో బ్రదుకించెడిది. అందు నిజేదింప బడిన కష్టములను తొలగించుట ముఖ్యము. కార్పరేషనువారు వెంటనే యీవిషయమును సంతృప్తికరముగ పరిష్కరింపనియెడల, భావిస్థితి ఉద్వేగవంతముగ నుండక మానదు. చెన్నపురి ఆరోగ్యమును పెంపొందించుటకు విశేషప్రయత్నముల గావించదలచిన యీదినములలో తరుచుగ నిట్టి సమ్మెలు గలుగుటవలన, మూలోద్దేశ్యమునకే భంగముకలుగును. పాకీవాండ్రుతోపాటు, పంపింగుస్తేషను కూలీలుగూడ సమ్మెకట్టిరి తెలియుచున్నది. వెనుకటిసమ్మెజరిగి విశేషకాలము గాలేదు. చెన్నపురి ఆరోగ్యమునకు కారకులై, పొరుల కెంతయో సేవజేయుచున్న పాకీవాండ్రుకష్టములనివారణ కెల్లదను తోడ్పడుట భావ్యము. కాని ఒక్కసంగతిని మాత్రము గమనింపకతప్పదు. తరుచుగ నిట్టిసమ్మెలు జరుగుటవలన, వానిప్రయోజన మంతరించును. ట్రాంవేసమ్మెలు ఒకటిరెండుమార్లు జయప్రదముగ సాగినను, కడపటిసారి విఫలమయ్యెను. క్రొత్తవాండ్రునేకులు పనిలోజేరిరి. ప్రాతవాండ్రు పనిలోనుండి దొలగింపబడిరి. దూరముననివసించెడి ప్రజలు ప్రయాణపుబాధలను భరింపజాలకపోయిరి. అందుచే పనివారులు, ప్రజలసానుభూతిని చాలవరకు కోల్పోయిరి. ఇటులనే పాకీవాండ్రుగూడ, పొరుల సానుభూతిని సహాయమును కోల్పోవుట తటస్థింపవచ్చును. అప్పుడు పనివారలకు తీరనినష్టము చాటిల్లకమానదు. గాంధీమహాత్ముడి దివరకు నూచించినటుల, సమ్మెలను చిరకాలము కొనసాగించి ఆది నములలో తమను తాము పోషించుకొనగలిగినదప్పు, వానిని ప్రారంభింపజూదు. ప్రజలకు ముఖ్యముగ గావలసిన అవసరపుబులపట్ల, యజమానులును కార్మికులునుగూడ వారి కిబ్బంది గలుగకుండ జూడవలయును. పాకీసంఘమున కధ్యక్షులగు వి. యల్. శాస్త్రిగారు వ్యవహారము సామ్యముగ పరిష్కారముగుటకు ప్రయత్నముల సలిపినందుకు వంద్యులు. పెద్దఉద్యోగుల వేతనములపట్ల విశేషశ్రద్ధవహించిన కార్పరేషనుకమిషనరుగారు, పనివాండ్రుకష్టములపట్ల ఉపేక్షవహించుట శోచనీయుము. కార్పరేషనువారికనయినను సత్వరచర్యకుగడంగినచో, అపకర్తిపాలగుట నిశ్చయము.

వైకంఠస్వామి గ్రహము

మరి కొంతమంది నాయకులు సత్యాగ్రహ మొనర్చుట

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునందు తీర్మానము
కొన్నిన 21 ఏప్రిల్:—మామూలు నిధులకు కేరళ వారమునకు సత్యాగ్రహము బహుళముగా చేరి. డాక్టరు ఎం. టి. నాయుడు కర్నూట నీలకంఠ సంబాద్రి పాడు గార్లును మరి కొందరును ఈ దినమున సత్యాగ్రహ మొనరించిరి.

పురమందు యూరేగిపు

ఆంధ్ర మండలము సెలవుదిన ముగియించి కాంగ్రెసు సంఘమువారు బాంబేకి వెళ్ళుటకు పురమంతయు సూర్యుని.

కార్యనిర్వాహకవర్గము

కేరళ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిన్నటిదినమున వైకంఠమును సమావేశమై భట్టుల శేఖరనాథుడు, ఎ. పి. ఆచార్యులు, శ్రీ. కృష్ణగార్లు, అరెన్డ్రేయబడిన వారి స్థానమున కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగ ఎన్నుకొనుట తీర్మానించిరి. ఇదిగాక ఏడుగురు సభ్యులను అస్పృశ్యసంఘమున చేర్చి నియమించెను. కర్నూట నీలకంఠసంబాద్రి పాడు గారు ఈ సంఘమునకు కార్యదర్శిగా నియమింపబడెను. వైకంఠమున సత్యాగ్రహోద్యమము సాగించుచుండుట వీరిపని.

మలబారు స్వచ్ఛందసేవకులు

ఈ త్రైమాసికమునందు, తియ్యాల కృష్ణమందలకుల దళ మొకటి ఈ దినముననే వచ్చెను. ఇందు నలుగురు నాయకులు, ఒక తియ్యాయుధులు. వీరు సత్యాగ్రహ మొనర్చెదరు. వైకంఠవాసియు పరమేశ్వర ఆచార్యులు గారు గూడ కాంతి నైపులలో చేరిరి.

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిన్నటి సమావేశము నందు, ప్రస్తుతము జెయిలులో నున్న నాయకులను విడుదలచేయు, వారిని సత్యాగ్రహము ప్రకటించుట తీర్మానము నొప్పిరి. భారత దేశమున దన్ని ప్రాంతముల వారును, ధనమును, నును మ్యలను నొసగిగించుచున్న సహాయమున కృతజ్ఞులను జెయిలు లును తీర్మానించిరి.

ఈయంద్యమమును జయపద మొనర్చుటగాను, కేరళ రాష్ట్రీయ మండలమునకు శ్రీ. పురమందలకుల సహాయము గోరుటకు సంఘమువారు తీర్మానించిరి. కర్ణాటకులను వైకంఠమున కేంద్రీకరింపవలసి యుండటచే రాష్ట్రీయ మహాసభను కొంత కాలము నిలపియుంచుట ఆమోదించుట తీర్మాన మొనర్చిరి.

కాంతి నైపులను కొట్టుట

పోలీసుకమిషనరు కథనము

కర్ణాటకులను (కర్నాటకులను ఎన్నికొట్టుటను గురించి పోలీసు కమిషనరు పిట్టగారిని దర్శించి కనుగొనగా, కర్నూట నీలకంఠ సంబాద్రి పాడుగారిని, సెలవాడియను అను స్వచ్ఛంద సేవకుని పోలీసువారు ఎదిర్చి దౌర్జన్య మొనర్చిరి గానింపబడిన ప్రకటనలు, తిరువనూరు సంస్థాన పోలీసుదళ సామాన్యమున కన్యాలు మొనర్చుచున్న వని నుడివెను. 15 తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము నుండి యువలంటి, పోలీసుకేసి యందెక్కువైనను నుడుగానించిన యెడలవాని గుండాలోకి జనువద్దేముతో, నలునిటుదిరుగ జొచ్చిరి పిట్టగాన ఇట్లు నుడివిరి. “సాని కాంగ్రెసు నాయకులను కర్ణాటకులను యందును కర్ణాటకులను, అధికారులు వైకంఠమునందు ఎప్పుడును, మొత్తము 50 పోలీసులులకుంటే వెళ్ళగ ముడిని చేసెను. ఈ మొత్తములో సుమారు 20 కర్ణాటకులను ఒకే సమయమున మూటిమీద నియమించ బడలేదు. ఇది వరకు కాంగ్రెసు వారు తమపక్షముల మార్చుకొట్టెను నోటిను నొసగు యందెడి వారు. అంతియగాక గాంధీగారు నూచనలు అట్టిచర్యను నిషేధించుచుండెను. ఈ కారణములచేత పోలీసుకేసిని తప్పించు కొని లోకపాట కట్టి ప్రజలకు లాభమును నని మేము సాహసంపాటెమి. ఇదిగట్ట ప్రోత్సహముగా ఒక కాన్ స్టేబులు నున్న ఆత్రోన సంపూర్ణముగా కాటంక పరపడినట్లే పరిగింది కలంటిట్టి ప్రజలకు నొసర్చు లేదు. అందుచేనపుడు కలంటిర్లను కొనిపోవండి జూరుకుగా ను, అచ్చులను కొలిచి మంది పోలీసులును కర్ణాటకుల నలుని టుదిరుగుచుండెనునచ్చెను. ఇట్టి “చాగుడుమూచి” అటయందు సెలవాడియను కనుకలంటి యొక్క కాల పోలీసు కాలి క్రింద పడి పలిగెను. ఈ విషయమున నుబాద్రి పాడు గార్లకునుండి కృష్ణమందలకులకు ఆ తర్వాత నొసగుటను, ఎంతెక్కువ మన కపోవుటచేత, ఈ తరపు విధివద్ద కాపలాలోను పోలీసు అరెస్టిని విడుదల చేయవలసి ప్రోత్సహించెను. ఆరెస్టు గాంధీగారికి న కంటివార్తను పులిగలదు జూరుకునను, అందుచే మేము

గోరకుతుంటామో సంపూర్ణద్యమము యొందిమి.”
వైకంఠమునకును ఈ దేశమంతటనుగ నుండుటచేత పోలీసు, కాంగ్రెసుపరివారి నెదుర్కుటకు సంపూర్ణముగా కర్ణాటకుల సాధ్యముగాదని పిట్ట గారు నడిపిరి. (ఆంధ్ర ప్రేం)

మహారాజగారి సందర్శనము

శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యగారు తిరువా నూరు మహారాజగారిని సందర్శించిరి.

శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు క్విలనుండి మోటారు వాహనము 19వ తేదీ సాయంత్రమునకు త్రికేంద్రమునకు వచ్చిరాజగారిని సందర్శించి వైకంఠ సత్యాగ్రహములను గుర్చి మాటలాడిరి. ఆ క్విలనుండి వాహనము తిరువయిర ఉద్యోగులనుగూడ, చచ్చించిరి. పిమ్మట వర సాలలోనున్న నాడుకలను చూచి, కంభ పిండి. 20 వ తేదీ సాయంత్రము మైవాడును బహిరంగమున నున్నది అరాత్రి తెయితులో బహుళము వచ్చెను. త్రికేంద్రములో రావు బహదరు ఆర్. వీరభానుయ్యగారు (వి. ఏ. వి. ఎల్) వారిగూడును బహుళము.

దివానుగారు నిన్న వైకంఠ కట్టి, శ్రీమంతుల త్రికేంద్రమునకు వచ్చెదరు. (ఆంధ్ర ప్రేం)

21 వ తేదీ సత్యాగ్రహము

మామూలు ప్రకారము కుంకులవాగ్గారమునడిచెను. 20 తేదీ కలంటి గావరక యన్. పరమేశ్వరయ్యగారు వైకంఠ ప్రాంతమును 21 వ తేదీ కలంటి మునరలారెను.

అస్పృశ్యతానివారణ సంఘ సభ

ఈసభ వైకంఠ ప్రాంతమునకు ఆశ్రయమునందు జరిగినది. కొన్నిమంది వచ్చిన టి. ఆర్. కృష్ణస్వామియ్యగారు కర్ణాటకువచ్చిరి. శ్రీరాగా ఎందుమంది (రామస్వామి నాయకులు అచ్చుకొనినను, కృష్ణుడు, అటాను టియోను గోవింద చమరు గార్లు నున్న వారు కర్ణాటకు సభ్యులుగా చేర్చిరి. సత్యాగ్రహము సాగించుటకు వాంఛికి కలెమి కృష్ణుడైన. టి. ఆర్. కృష్ణస్వామియ్యగారు నాయకుత్వము వహించుట లెను. ఆయనను అరెస్టుచేసేపిమ్మట నీలకంఠ సంబాద్రి ఎం. ఇ. నాయుడు గార్లు వరుసగా నాయకుత్వము వహించుటలెను. గోవింద చలి శ్వాసగారు కోకాధికారిగా పనిచేయుటలెను. “అను తీర్మానము లామోదించబడెను కలంటియలకు ప్రేక్షకులకును, శ్రీలకును చేతులు కలిపియు నిర్బంధములకు పనిని ప్రారంభించి. నాయకుల చమరు, మాధవగార్ల భార్యలు శ్రీమ కాళుని పరిసరించుట కంగీకరించిరి.

అయ్యరుగారిని అరెస్టు చేసిరి

కంభ సభ మోగిన పిమ్మట సుబ్రహ్మణ్యమున జరుగకున్న బహిరంగ సభకు కట్టెలకు వారీలకు రాగానే కృష్ణస్వామియ్యగారిని అరెస్టు చేసిరి.

దివాను రామయ్యగారు చెన్నపుటికి వచ్చిరి

దివాను బహదరు రామయ్యగారు (తిరువనూరు దివాను) ఈ తరచేత కంభమును నుగించి కర్ణాటకు చెన్నపుటికి వచ్చిరి తెలియుచున్నది.

ఫోకరుగారి ప్రకటనము

వైకంఠ కర్ణాటకులను ప్రారంభించుటకు ఆకాలి కలంటియల బహుళము వచ్చెను. కేరళ కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఎన్నాకులములో వారికి స్వాగత మొనర్చెదరు.

అలప్పే అయ్యయ్యచేతన సహాయ సంఘము

కుతాంతముల కట్టి నాకుల నియమములలో అట్టి నాకులను ఆరెస్టు చేయుటకు గూడ నొసంగుటలెనని యీసంఘమువారు మహారాజగారికి తెలిపి వ్రాసెను.

సహాయ నిధి

సి. రామస్వామియ్యగారు 500 రూపాయలకు కట్టించుచు రామలింగాయ్యగారు 500 రూపాయలకు వైకంఠసహాయ నిధికి పంపిరి.

ఆక్లింగు దివాను

ఆక్లింగుదివాను వీరభానుకలయ్యగారు నేడు (22 వ తేదీ) కాంగ్రెసు నాయకులతో చాలనే పు మాటలాడిరి. సువర్ణ హిందువులు ప్రతి నూలు రూపాయలకు చేరుకొని దివాను వీరభానుకలయ్యగారు నిన్న సాయంత్రమున వైకంఠ కట్టిరి. పోలీసులమీద ను జిల్లామేజిస్ట్రేటు మున్నగు నుద్యోగులమునకు స్వాగత మొనగిరి. దివానుగారు కేవలము వీధులమొట్టమొదటి చూచిరి. కర్ణాటకులతో సంభాషించిరి. నిన్న రాత్రి ఉద్యోగులను దివానుగారు సహాయముగా మాటలాడెను.

బరంపురం పురపాలక సంఘాధ్యక్షుని నిరంకుశ చర్య

సానికపరిపాలన శాఖమంత్రికి స్వాగత తీర్మానము
రథోగారు నభనుండి తేదిపోవుట
(బరంపురం)

బరంపురము, ఏ. నెల 19:— బరంపురము పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు డి. న. మదనుమున సాధారణ సమావేశము నేర్పరచి, తిరువార పానుగల్లురాజుకు ఆహ్వానమును విడుదలమును మెట్టిగా కార్యక్రమపట్టికను చేర్చెను. ఈ సమావేశమున దినములు ముందుగా దొడక పోవుటచే నీవిషయమును చర్చించరాదని కేరళామండలధోగారు మొదట సభ్యులరమును తెలిపి ఆధ్యక్షుడు ప్రత్యుత్తరమునకు స్థానికస్వపరిపాలన మంత్రికి స్వాగత మొనగుచున్నాము నొక్కదానిని చర్చించు కేయని సమావేశము నేర్పరచిరినది ఆధ్యక్షుడు డి. న. ఈవిషయము గ్రహమైచేసి నిరంకుశముగా నుత్తరమునకి అచ్చుచు స్వాగత మొనర్చెనని ప్రతిపాదించి తీర్మానము నెవ్వరును బలపరలేదు.

రథోగారి తీర్మానమును తీవ్రము నెదుర్చుట
క్షుడు, సాధారణ కార్యక్రమమును చర్చించుటగాను సభను సమావేశపెడి, కార్యక్రమపట్టికలో శ్రీమ ప్రత్యేకించుమును చర్చించుట కధ్యక్షుడు ప్రారంభించెననినడిచెను. ఇది ప్రతిపక్ష మైనది. మంత్రికి స్వాగత మొనర్చుచున్నాము చర్చించుచునని, ప్రస్తుతము మోదరులే సభ్యులకు దిలికానేలేరును. ఇదివరకే పురపాలక సంఘమువారు ఈ మంత్రికి స్వాగత మొనగిరి. కాని అందువలన పురపాలక సంఘమునకు గాని, దేశమునకు మొత్తముగా గాని ఎట్టి లాభమును నొసర్పలేదు. అందుచే నీ సభిస్వాగతము కర్పించుటగాను, అని రథోగారు నడిపిరి. మంత్రి ఆభిప్రాయములును, పురపాలక సంఘపరిపాలనాభివృద్ధిని మరల్చి వెనుకకు దిప్పెను.

తిరునాథకర్ణాటకు మాటలను, హిందువులు తిధి అభ్యాయుల నెక్కుడు గొంపించి అదరారువారము, పురపాలక సంఘపరిపాలనయందు చాలాపాటు బున్నరెను. అందు చేయుట సంతోషపరచుటకు సరము యునడిచి, ప్రభాభిప్రాయమును బట్టిపోవలదనియు, తమ ఆలోచనలను జెప్పింపుట చేయవలెననియు ఆధ్యక్షుని నడిచెను. రథోగారు ప్రత్యుత్తర మొనగుచు ఆధ్యక్షుని నిరంకుశచర్యలకు తీవ్రము నిరసించుచు, ప్రభాభిప్రాయము మంత్రికి స్వాగత మొనగుట కంగీకరింతుట లేదనియు ప్రభాభిప్రాయముకాక మొదలయెనెను నుడిచెను.

రథోగారు ఆధ్యక్షుని ప్రతిపాదన వెద్దికరింపరాక, ఆధ్యక్షుని ఆశ్రయమునందు చాను పాల్గొనవని దెలిపి సభనుండి తేదిపోయెను. తరువాత సభ్యులు కలెకరింపవలెనని దివికంగీకరింప రథోగారు వెల్లెసోవుటచే తురమ్మి శ్రీ గాయముగారి గోశ్వరు హతమే తీర్మానము వెద్దిరి. ఇరువురు ప్రతిపక్షము గోపాలకృష్ణయ్యగారును కలెకరింపకుండునని. పా. ఫ. బుజ్జెట్టి, పద్మభాగ్యశెట్టి గార్లను వియోజితసభ్యులు ముగ్గురును, ముగ్గురు శిరియాశ్రయింపబడు, ఒకటివరు, ముగ్గురు వర్తకులు తీర్మానమునకు ఆశ్రయముగ సమ్మతల నొసగిరి. ఈ ఆహ్వానముకొరకు 80 ఎ. నొసగుటకు సభవారు గీకరించిరి. మరొక విషయము చర్చింపవలె అంతటితో సభ ముగింపబడినది. ఈవిషయము, పురప్రజలలో నశ్యతోక్షేమ ప్రబలెను. పురపాలక సంఘచర్యకు నిరసించుట కొక పౌరసభ జరుపబడును.

శ్రీయుత కాండేగుల రామచంద్రరావు గారు

కొయంబుత్తూరు చెరసాలకు బంపుట
రాజమండ్రి చెరసాలలోనున్న రాజమండ్రి కాంగ్రెసు పత్రిక వెదకిటి పాదకుడగు శ్రీయుత కాండేగుల రామచంద్రరావుగారిని నిన్న (21-వ తేదీ) రాజమండ్రినుండి మొయలు నుండి కోయంబుత్తూరు చెరసాలకు తీసుకొనివెళ్ళిరి. ఆయన ఉత్సాహములగాను ఆకాగ్య యుతులుగాను కనబడిరి. వారికి ఫిబ్రవరి 16-వ తేదీ 15 నెలలు కలిగినవి చేయబడెను ఆ కృషి నుండి యు రాజమండ్రి చెరసాలలో కేయమ్మార్. అనిష్టము బలేఖరిరాజమండ్రినుండి తిరిగి వార్తపంపెను.

బెంగాలులో కద్దరు

ప్రభుల్ని చంద్రరాయిగారి అనుభవములు

ఆచార్యశ్రీశుల్ల చరిత్రాయుగానుగ్రీర్థి కాలము అస్సామ
 దేశము లులయ కర్తవ్యపచారములకు కర్తవ్యన మెనర్పి తిరిగి
 కుచిత్రాప వద్దొనవును ఆశుకబహువుతక శతవిధి వానిని
 వర్ణించి శర్మింపగా నీగిండి వినుమునుల దెలిసి.

వేను సంవత్సరమునకు ప్రైగాభారత
జేతమంతటను, ఇటీవల బెంగాలులో 20 వేల మైళ్ళను కర్రటిన
మొదటిది. ముఖ్యముగా ప్రదేశముందు దీర్ఘవర్ణుటన మొదటి
ఇచ్చడే తిగిగిచ్చింది. ఈన దర్శమున నిల్వలు, రీయింగ్.
నిల్వలు, హావింగ్, మొదలగు ప్రదేశములను, ప్రాన్యబలము,
కామిలా, చంపురూ మొదలగు ప్రదేశములను దర్శించింది.

హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి

శుభాశీష్య ప్రాంతములలో హిందూ మతాన్ని
దీని గంభీరమైన పరిస్థితి మైత్రీ నాకాశ్చర్యమును గలిగించెను.
కొంతమంది మతాభ్యుదయ యువజన నామకులు, మార్కెట్
నేరుడును హిందువులకంటె చాలమందిన నడచుచున్నారు.
అన్ని ప్రజాభిమతమున, నా మతాన్ని వంతుమకు స్వాతంత్ర్యమున
గురుకు ప్రతిగంభీరమునాడు పెరిగితో నొకరు పోటీపడుచుం
డిరి. అట్టి స్వాగతమునకు అర్హత నొసఁగతనిని భువంతుని ప్రా
ర్థించుచున్నాడు.

రావెల్లా చిట్ట గాంగులందు మహమ్మదీయ ప్రవాసామాన్యమునందు కద్దరు అభివృద్ధి చాల నుల్పావేశరహితము నున్నది. అచ్చట, ప్రాచీన సాంప్రదాయము లోగను నిలిచియున్నది. అచ్చట ప్రతియింటను సాధారణముగ రాట్నము తిరుగుచుండును. కొండలనందు ప్రత్తిసండుచుండును. అక్కడనున్న వనరులను పయోగించుకొని ప్రాంతాన మొసగుట కచ్చట నెట్టినిర్మాణము జను లేరుదుట విచారకరము. దూరముగనన్న కొన్ని గ్రామములలో శ్రీమం కద్దరునే ధరించియుండిరి. వారిలో కొందరు "మేము కద్దరునే ధరించుచుండుము కాని, సంవత్సరపునకు ఒకడొకరు కద్దరు నుడయోగించుట మాకు గాన్నియుటలేదు" అని మమ్మునే ఆక్షేపించిరి. కద్దరు పుత్రమును పురపుద్గారియట్లు చాల వనరులు గలవు. మన ప్రజత్వములనీ కార్యముకొరకు కేంద్రీకరింపవలెను. మేము అధికమున చేనిని జూచితిమో ఇచ్చట దూర గ్రామములందు గూడ దానినే జూచితిమి. మా కది ప్రతిష్టాపనము ద్వారా ఇతర ప్రజలకు మల ప్రత్తిని సుధరూపముట మేము ప్రకల్పించుచున్నాము. అమెరికాయందు క్రత్తికపు తపసియొకడే ఎగువకులను త్రవ్వించిన ప్రత్తి ధర చాల పెద్దిప్రొయ్యివెను మంచెరకును తెలిసినదే. క్రత్తి పంటకాలమునందు కొన్ని యూరపియును 'కంపెనీలవారు చిట్ట గాంగు నమీపనులందు దొంగ క్రత్తిసంతను తుడుచుకొనిపోయిరి. అందుచే నూలు తయారుజేయుట కిందుక భంగము గలిగెను.

ప్రస్తుత దుస్థితికి కారణములు

నామమహాసములంద, వాతీశవిద్య, హింమామహా
మృతీశాస్త్రై, అష్టకృతానివారణముల యాశక్యతకనుగుణం
చియి నొక్కజెప్పినది. మ. ప్రస్తుతాధికదగ్గినది, మనము విశ్వ
విద్యాలయదీగ్రీల పొందుటకు పిచ్చయి ట్లము కరుగులెత్తుటయే
కాకలను. బాలనియొక్క 6 వ సంవత్సరమునుండి 25 లేక 26
సంవత్సరమువరకును, అనగా 20 వత్సరములు విద్యాభివృద్ధియందే
ముగియుచున్నది. వాణిజ్యము చేయునటు కిదియే సమయము.
మనయువకులు పట్టభద్రులై, గుంటకండ్లతోను
మిండిపోయినచెక్కిల్లతోను, నున్నగాదొర్చులము
స్పష్టపదురూపుతో విశ్వవిద్యాలయమునుండి బై
టకు వచ్చునప్పటికే జానియుత్సాహము కార్యక్రమించువారు
నవంబిపోయియుండును. అందుచే వారికిమీన వాణిజ్యకృత్తిని
ప్రవేశించుట ఏమాత్రమును పనికి రాకయోండును. అందుచేతనే
ప్రభుత్వకార్యాలయములందు రు 10 ల వేతనము గల ఉద్యోగ
ము భారీపచ్చెనని జెలియగ నేలయిండునట వరభానులుజేయుం
డును. మనకిదివరకు విద్యోగముగననున్న పి. సి. మిత్రుగారు
జెప్పినట్లు మన పట్టభద్రులవేతనము దాదాపుయిన గుంట
రు 25 ముగలకు రు 25 లుగననున్నది. ఇది మిక్కిలి విషవకర
ము. గత 2 సంవత్సరములందు ఈవిషయమునే నాదేయి
చెపులతో నిర్వహించు ప్రాగింపుచుట్టిని. ను ప్రసిద్ధ
మొకను జోబ్బిచ్చెదగు అంద్రూ కర్మిజీగారు “నా కంపె
నీలో ప్రవేశించినవారు మొదట అక్కినను చుడుచుపనికి నియ
మించబడుచుండిరి. తరువాతిశ్చ కృత్తియందు ప్రాథమికవకళ

గో-దావరిజిల్లా మహాసభ

కడయ ప్రదర్శనము

నూలుదీయుట, నేయుటలలో పోటీ పరీక్షలు

కామచంద్రవర్ణం, ఏ. నెంబి 21:— దూర్వానుల గర్భ
శారాయణగారు మూటిల్లు తంతివాత్త నంపిరి. రాబోవు గోదా
వజ్రెల్లా మహాసభ ఆవృతసంఘమువారు, యేకులు చేయటం, నూలు
వడకుట, నేత నేయట మొదలగు ప్రవర్తనముల జరిపి పోటీల
నేర్పరచి బహుమతుల నొసగుటకు ఏర్పాటుల నొనర్చిరి. నూలు
వడకుటయందు పోటీలలో విజయముదినవారికి బహుమతు
లొసగుదును. ఏకులు కేయట మొదలు, నేత పూర్తి
జేయటవరకు స్వయముగా తయారు జేసినవారికి
ప్రత్యేకబహుమాన మేర్పరుపబడెను. ఇందు పోటీకేయవారు
తమ పక్కములను ఇతరవారికరములను దామే దెయ్యకొనవలె.
అట్టివారు తమతమ ప్రదేశములందు దొరకు వివిధరకములను ప్ర
స్తుతన, ప్రతినిజలనుగూడ దెచ్చి ప్రదర్శింపవలెనని గోరుచు
న్నాము. వారికి ఉచితముగ భోజన, నివసనసదువులు మూత్రమే
ర్పరకుదును. వై. కడర్వనమానకు, అన్ని కాంక్షానుసంఘముల
వారును, తమ తమ ప్రాంతములలోనివారిని ప్రోత్సహించి కుంపక
లెనని గోరుచున్నాము. ఇందుకు దృఢాస్తులు ఈనెల 28 లేదన
గాని ఆలోచనగాని, గోదావరిజిల్లా మహాసభ, కన్దుప్రదేశ్య
కామకార్యకర్తకి జేరవలెను.

గో-దా-వరీ-వజస్సీ

పోలీసువారి నిరంకుశ చర్యలు

తేదీపట్నము ప్రాంతములో నివసించువారు కోవా-ప
రేచివు ఒడ్డునవాకిలో బాటాలను కోసినతెలిసి తేదీపట్నం
పొలికునటువలెనప్పైతరు వారిని బెడరించుచున్నాడు.
నళ్ళోర్మమును ఒడ్డునచి యిచ్చి న స్నానము తిరిగి
పుచ్చుకోవలెనని నిష్పందించుచున్నాడు. ఈనెల 20 వ తేదీ
రాత్రి శ్రీముత పురులూరికోదండరామయ్యగారు పోలవరం
వచ్చిరి. వారికి నూతి తెలిసినందున దీనినిసూచి స్వయముగా
తెలుసుకోవలెనని పూజిపల్లి ప్రాంతములకు వెళ్ళదలచిరి. వారు
25 వ తేదీ నీ తానగరము, 27 వ తేదీకి కోయకొండ, 28 వ
తేదీకి దోనకాండలపరి వెళ్ళెదరు.

ఎన్నికలు

జిల్లా కాంగ్రెసు సలహానుమత ను జిల్లా
మహాసభకు ను ప్రతినిధుల ఎన్ని
కల యాగెల 24 న తేదీ సాయంకాలము 4 గంటల పాటు
వరలూ కాంగ్రెసు కార్యాలయమున జరుగును. దీనిని కాం
గ్రెసు సభ్యులందరును విచ్చేయ ప్రార్థించుని ఏజెన్సీ కాంగ్రెసు
సంఘ కార్యదర్శి కలెవార సంపెను.

నానా-నా మహాంతుహత్య

ఒకసారి అరెస్టు చేసిరి

నాస్కానా గురుద్వారాన యిటీకలనెకరో ఒక మ
హాంతునుమాత్రిచేసి. పాస్కానాగురుద్వారాన సమాను వ్య
క్తసావధు సర్వాయ బూటాసింగునై సమమానమాకలిగి పోలిను
నా రీకనిని అలెనుచేసిరి.

రాజ్య పరినిధి పర్వటనము

సీమా ఏ.వో. 19:— రాజ్యశాసనసభ 17-వేసినదే
రాష్ట్రానందే బహుశా 18-వేసిన కల్పానుశాసన, ఆచ్యుతు
పాటియల సుహారాజుగారిని గణనకుని ఆచ్యుతి నంది
మోటాబుందే పి.వో. 19: ప్రభుత్వం జరిగి. (ఆ. (కె)

నీవుచుకట్టతో ప్రారంభింపవలెను." అని నువ్వే నను గ్రంథమున
విద్య చేయునయినచో కుల కల నన్నియు
పూర్తిగా నిండియుండును. అందుచే కర్మకు హావా
తో ప్రారంభించుట యిది వారంగీకరింపదు. వారి దుష్టాచార
గ్రహము నువ్వే వారికి కలుగుచున్నను, ఇట్టి పీడితములకు ముగ
రాష్ట్ర మొక్క విశాఖ పీఠము ఆ మొదలకు కర్తవ్యముయొక్కయే
గాక మార్కండేయ భట్టియొక డిల్లీ వాలంటి పార్సీలు పంజా
బీలు మొదలగు వంశజులకు గూడ పాదాశ్రయమొందుట
తో నాశ్వర్యము లేదు. నిజము జూషియెడల ముగ రాష్ట్రము
తో స్వరాష్ట్రములగు వంశీయు లొక్కరు దప్ప మిగిలినవా
రందఱను అభివృద్ధి నొందుచున్నారు.

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ ఏప్రిలు నెల 22-వ తేదీ మంగళవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	వర్షము 1-వ తేదినండి వర్షము	వర్షము 1-వ తేదినండి వాతావరణ వర్షము
గోపాలపురం	89.9	79.4	...	0.15	44.96
కోరాపుట్	...	...	...	...	...
విశాఖపట్టణము	91.7	81.1	...	0	87.09
కాకినాడ	92.0	77.7	...	0	89.09
మచిలీపట్టణము	94.1	78.0	...	0	41.59
గుంటూరు	...	...	...	...	...
కర్నూలు	103.9	80.4	...	0.02	26.71
బళ్లారి	104.1	77.8	...	1.10	20.51
అనంతపురం	...	...	...	...	...
కడప	107.7	81.2	...	0.09	81.28
నెల్లూరు	98.1	78.2	...	0	87.98
మద్రాసు	98.8	77.4	...	0	50.74
కడలూరు	91.8	77.4	...	0	52.94
నెల్లూరు	...	...	...	...	...
సేలము	100.9	76.7	...	1.66	89.80
కోయంబత్తూరు	96.5	78.7	...	2.66	22.39
తిరుమనాపల్లి	100.8	77.4	...	1.52	33.18
నాగపట్టణము	89.6	78.1	0.25	1.20	54.98
పుదుకోట	...	...	...	...	...
మధుర	95.3	78.2	...	1.22	88.88
పాంబన్	92.4	79.2	0.05	0.60	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.47	28.34
తిరువేండ్రము	88.7	76.1	1.04	2.75	64.51
కొచ్చిన్	90.0	75.7	0.32	6.15	114.51
కాలికట్ట	93.8	79.6	...	8.49	117.16
మంగళూరు	95.0	82.2	...	0.68	125.68
బెంగళూరు	94.7	69.8	...	0.99	85.87
హాస్సాన్	...	...	...	...	...
మేర్ సాగ	86.6	65.2	...	2.78	125.48
రైచూరు	...	...	...	...	...
హైదరాబాద్	...	...	...	...	...
కార్ నార్	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	...	...	...	...	...
బొంబాయి	...	...	...	...	...
హోలాపురం	...	...	...	...	...
కొండకూర్	68.0	80.2	...	2.21	62.18
ఉదకమండలము	...	...	...	...	...

సర్కారులు:— ఉత్తరమున అకాశము నిర్మలముగ

సున్నది, దక్షిణమున మబ్బలు పలచవన్నవి. మచిలీపట్నములో
ఆర్ధ్రత తక్కువ. కాకినాడలో పగటివేడిమి 4.5, దిగ్గిలు
తక్కువ.

దక్కన్:— ఆకాశము నిర్మలముగ నే యున్నదననగు
 బాబాలో ఆర్ద్రతహక్కు. తోష్ణపరిశితులు సమానముగ
 నున్నవి.

కర్నాటకము:—అకాశము పలచని మేఘములతో
 గూడుకొన్నది. నెల్లూరులో అద్భుత తక్కువ. శీతోష్ణ పరి
 స్థితులు సమానముగ నున్నవి.

అగ్నేయమున వాతావళి పరిశీలుత. అగ్నిరముగనున్నది.
స్థానిక చినుకులు పడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. సామూరు,

వాతావరణకా (ప్ర)జాను.

గజికి తెలము

వెల డబ్బు 1-కి రు. 0-4-0

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్న పిల్లలకు విశేష భాధను గలిగించుచున్నది. ఈ కైమును నాలుగు పూటలు రాచిన గజ్జి, చీడ, చిలుము, జల మొదలగునవి నశించును. తప్పుక పని చేయును. వెలకన్న పోస్తుఖర్చు లభికిమగును గాన ఇతరమందులతో కలిపి తిప్పించుకొనుట యు కము.

అమృతాంజనము డిప్లోమదరాసు - బొంబాయి.

వికసీరు మహారాజుగారికి పాత్రుడు కలిగెను
 నన్న (21 వ తేది) వికసీరు మహారాజుగారికి పాత్రుడు
 కలిగెను.

కార్మిక ప్రభుత్వము వారి ఆదర్శము

భారతదేశమునకు దొమినీయను ప్రతిపత్తిని కలుగజేయుట

సంస్కారణముల విచారణ కాలక్షేపము చేయుటకు కాదు

సహకారమును కోరుట

ఎన్నికలను ఆపుజేయుట

అంధక, ఏప్రిల్ 19:—రాంకే జిల్లావార్డుల ఇండియన్ కన్గ్రెస్ పార్టీ కార్యకర్తలవారి వార్షిక సమావేశమున ఇట్లు ప్రకటించిరి:—జనవిజ్ఞానమునండి కార్మికవర్గము యొక్క యుద్ధమును గాను, భావములను అభివృద్ధి గాంచునది, కార్మికవర్గమునకు, ముఖ్యముగా, అన్యాయముగ చేయబడుచున్నది. కార్మిక ప్రభుత్వముగా ఉద్భవములో ముఖ్యము ఉన్నది, వారికి అధికారము లేనదేమిట నిజముగావు అనేక సంవత్సరములనుండి యింతటి తీవ్రమైనదిగా మారుచున్నది. లేనిపోని ఆపాదములు బెట్టుకొన్నారము. తీవ్రమైన చట్టములను విధించునట్లుగా చేశారు. మితిమీరిన వందలకొలది బిల్లులు సంపాదించి దారిద్ర్యము, తీవ్రపాధి లేకపోవుట కల్గింది.

కాని గ్రామ నాశనము విధించునట్లు ఇతరుల సాగింపబడినందున యిదిగల తమకు ఉద్భవములేక అధికారముగా ఉండని యిట్లాగాని ప్రభుత్వము నిర్మించి, గృహసమస్యను గూర్చి ప్రభుత్వమువారు కష్టముల నెదుర్కొనవలసి వచ్చెను. ప్రజలు సుఖముగ జీవించుటకు గృహములను నిర్మించుటకు ప్రభుత్వమువారు ఆపాదించి యేర్పాటుజేయుచున్నది.

జర్మనీయుల నంగీకరించుదు

నిపుణుల నివేదికను అంతకు ఏడుగ అజ్ఞాపించవలెనని ప్రకటించునట్లు నాతో ఏకీభవించిండునట్లు సంకేతించుచున్నాడను. ఇందులోనుండి నాకు ఇవ్వవలెనని సంగతులు కొన్ని గలవు. కాని నేను అవివరములను ఒక్కొక్కదానికే బయటికి దీసివేసి ప్రాంత, జర్మనీ, బెల్జియములను అటులే జేయగలను. మరల కథ యథావధిగా ప్రారంభమగును. ఇజ్రేయిలును, యూదులు కనకత్తినింపటి ఒక్కచుట్టి వినియోగించి ఈజిప్టును చక్కబెట్టుటకు ఈనివేదికను నంతకు అందులో బెట్టుటకు యూదులు ప్రయత్నించుటకు మంచి సమయము. అది అయిపోవుట లేక నవనీల పూర్తికావడమున కంతకును కాంతిని తేలుచునట్లు కలుగజేయునట్లు వీరగును. వీరందరను జర్మనీ యుద్ధమున గంగీకరించవలెను. ఇట్లుచేయుట ఉపయోగపడును నన్నది. జర్మను ఆర్యులను గావు. జర్మను పరిశ్రమలు పాడైనట్లు మనకు అపారముగా తెలియెను.

“జర్మనులను నమ్ముడు”

బిల్లును ప్రధానామాత్యుని హితవు

పరాసుల కోపము

అంధక, ఏప్రిల్ 20:—రాంకే జిల్లావార్డుల సమన్వయ కమిటీ జిల్లావార్డులను పూర్తిగా పరాసులకు చాలవందల కోపము వచ్చెనని తెలియచున్నది. జర్మనుల మాటలను పరాసులకు నమ్మకము లేదని పూర్తిగా విలక్షితమైపోయినట్లుగా, పరాసులకు అభిప్రాయమును మార్చుకొనుటకు గూడలేని కారణములు లేనందున. జర్మనులు ఎగబెట్టుటకు చేయుచున్న ప్రయత్నములను బాధించి విశ్వసించదలచునట్లు పరాసులను గూడ జర్మనులందు నమ్మకము తొలగిపోయినట్లు. ఈ విషయమును అధ్యక్షునివారికి చర్చించినపుడు రాంకే జిల్లావార్డుల కేంద్రమునకు పారదోలుట కుట్రయొక్క ప్రయత్నమునకు. జర్మనులు తమవర్గములను నిర్వహించలేదని తెలుపబడినట్లునై ఎట్టికేటమున విధించరాదని జిల్లావార్డులను నమ్మచున్నది. జర్మనులు ఇప్పుడునున్న ప్రజలను దమ్మిడితో గ్రహించి రూపము విధించి అక్రమములను కొనెదమని పోయింకేదగా చేయుచున్నది. ఈ పరస్పరవివాదములను తొలగించుట అధికమైన అయివలె గాదు.

భారతదేశమునకు దొమినీయను ప్రతిపత్తి కార్మిక ప్రభుత్వమువారు అధికారమునకు వచ్చినచో అప్పటి భారతదేశమునకు మారు మిమము అశకు కలుగజేయుదు. భారతదేశమున కర్మితులు ఉపద్రవ కలగజేయుదును. వారిని మారు చేయించు. వాటిని భావజేయించు గాన మున్నాము.

అలివియరు క్రభువు అసంబద్ధముగ బెట్టి టుల కార్మిక ప్రభుత్వమువారి ఆదర్శము, అభిప్రాయము భారతదేశమునకు దొమినీయను ప్రతిపత్తి కలుగజేయుటయే.

భారతీయులు బిల్లు ప్రజాస్వామ్యమువారుతో సహకారముగ పనిచేసి బిల్లు కార్మిక ప్రభుత్వమువారి యందు విశ్వాసమునుంచలెని గూడుచున్నాడని సరి. ప్రభుత్వమువారు గూడ భారతదేశ వ్యవహారమును గూర్చి విచారణను నమ్ముచున్నారు. ఏదో కాలక్షేపము చేసి కాలుజను పెట్టుచున్నట్లే విచారణను బూతుకొనలేదు. తీవ్రమైన పరిస్థితులన్నిటిని అలా చించి ఏదో కాలక్షేపము చేయవలెనని.

దీనివలన భారతీయులు క్రభుత్వమువారితో సహకార మొనర్చుటకు వీలగును. స్వపరిపాలన మార్గ మేర్పడుటల భారతీయులు సహకారము నెల్లుల ఏర్పడునని ఆశించెదననిది.

ఎన్నికలభయము

ఇంకొక కథ ముందే ధర్మ ప్రజలు మరల ఎన్నికలను గూర్చి ఏల భయపడలేనట్లు తెలియజేయుదు. తగిన కారణములను వివరించు. ఎన్నికలను ఎదిగిన అక్కరలేదు ఎన్నికలను ఆపుజేసి ప్రభుత్వము సాగించుటయే కాభ్యుదయముగా మారుచున్నది. ఒక కథ ఎన్నికలను వివిధములు చేయి కొనియెను ప్రభుత్వమున నాకు నమ్మకము లేదు. ఆధమునే ఎన్నికలను అనుమతి చేయటము వీలులేదని నా నమ్మకము. మరల యూరపులో భారతీయులకు ప్రజేతబెట్టుటకు అభయము లేదు ముందే ధర్మము యథావధిగా పనిచేయుటకు లేవడం పారి కామి సంబంధము చేర్చించుటకు గూడ అభయము లేదు ముందు సంకల్పములు బెట్టును.

ఆర్థిక నిపుణుల విధానము

జర్మనుల వ్యాఖ్యానము

యూదులు భావజేయవలె ననుట

అంధక, ఏప్రిల్ 20:—రాంకే జిల్లావార్డుల సమన్వయ కమిటీ జర్మనుల నివేదికను అనుసరించి ఇట్లు వ్యాఖ్యానమునకు ముందుకు వెళ్లియున్నది ఆర్థిక ప్రభుత్వములందు జర్మనులకు పూర్తి ఆధికారము గాని జర్మనులకు ప్రభుత్వములందున్న అవకాశములన్నిటిని అంగీకరించుట వీలులేక పరాసులు యాతము ఆధిమియోగము యుదుమని ఈ విధానములకును నమ్మకమునే చెప్పవలెను. జర్మనులు ఇప్పుడు ఈ మరలను నెరవేర్చుటకు సహకారమును సల్పిన జర్మనులకు దురుద్దేశ్యమును చూపవలెను జెప్పుటకు మామూలేను. అధికారి ముందరు. అక్రమ చర్యను దీనికనవలె ననుటకు వీలుండదు యూదులకు సాంకేయముగ ముగిసినకే అనుకూలము. బండిలను జేతగ్రహించువారి ఇద్దరు రావలెను. ఆర్థికనిపుణులు తమవిధానమును సరిగా చదివుటకు చేయవలెను దానివలన అక్రమ కార్యక్రమం జర్మనీని గాపాడుటకు కొంచెము ఏర్పాటు జేయవలెనని గోరెదరు.

ఆంగ్లో-ఇరాకు ఒడంబడిక

సంగీకరించగూడదనుట

బగ్దాదు, ఏప్రిల్ 19:—ఆంగ్లో-ఇరాకు ఒడంబడికన గోరించరాదని బగ్దాదులో ఇటీవల ఆంతో శసము బయలుదేరినది. మరికొక ఒడంబడికలకు ఒక్కొక్కదానకున్నాడు. ఈ ఆంగ్లో ఇరాకు ఒడంబడికను మూపునంద ఇరాకు పార్లమెంటువారు అంగీకరించునట్లు గానించదు. 600 మందికి 14 గురే ఈ ఒడంబడికకు అనుకూలముగ నుండెను. మిగిలిన గానుమును రిక్తికై వదులు అభిప్రాయము (గేటుబిటును) గుడ అభిప్రాయములు. ఇరాకు సరిహద్దులను వూర్చి గూడ అభిప్రాయములు లేక, ఇరకులో ప్రజేత బెట్టుట బిల్లును సేవలకు పోషించుటకు సరిపోవు ఆర్థిక కారణములను రిప్పు చేయవలెనును నమ్ములేను. వాటిని ప్రభుత్వము విస్తరింపజేసి చే అపాదములు ఖచ్చితముగా ఇరాకు ధరించవలసి వచ్చెను. (ప్రీ) ఏర్పాటులకు నే దివాలా తీసుటకు తోడ్పడునట్లు. ఒడంబడిక అను బెల్లినేదవ ఇరాకును వాటిని విలీనము చేయుట అడ్డుబెట్టలేని బ్రహ్మచండమును అనుబెట్టి సత్వూర్తాత్మక ప్రభుత్వమును ఏర్పాటు. అని ఆ దేశకామములనున్నది. ముఖ్యముగ ఆంగ్లో ఇరాకు ఒడంబడిక వై ధ్యమై తనవారు వ్యాపించుచున్నది.

బగ్దాదు పరిస్థితులు

విషయాన్ని తెలుసుకొని, ఇద్దరు పార్లమెంటు సభ్యులను బంతులు ఆందోళనము ప్రకటించి. వీరు ఒడంబడికకు అనుకూలము. వీరిలో వీరికి కత్తి పోడినది.

సప్తపరిహార విచారణసంఘము

వారు జ్యూక్ ప్రభుత్వమును ఆపించిరి. నిపుణుల విధానమును మిత్రమునది ప్రభుత్వమువారికి అధికారిత్వా తెలియజేసిరి ఈ విధానములకు అనుకూల బెట్టుటకు జర్మనులు అవసరముగా కాసమానులను జేయించవలెనని. స్వేచ్ఛార సంఘమువారును, జర్మను ప్రభుత్వమువారును కీర్ణముగ జోక్యమును గలగజేసికొనుటకు అడగటను అనుకూలాభిప్రాయము లేదు.

బిల్లువారివైఖరి

ఆర్థిక నిపుణుల యొద్దేకము ప్రకారము అవిధానము నంతకు పూర్తిగా అమలులో బెట్టలేనని జిల్లావార్డుల కామిటీవారి మున్న తెలియజేసిరి.

మంచి సమయము

జిల్లాల బెల్లెగావు ప్రతి ఇట్లు ప్రాయమున్నది. నిపుణుల నివేదికలను స్వేచ్ఛార సమన్వయ సాధ్యములకు అనుకూలముగా చేసినది. అందరును అంగీకరించుచే అందరు ని సమన్వయ పరిష్కారము చేయవలెనని గోరుచున్నట్లు తెలుచున్నది. ప్రతిపక్షములూ ఆక్షేపించలేదు. అమెరికా గేటు బిల్లును ఆర్థిక సహకారి ము చేపరమును తీసుకొని విలక్షితమును విలక్షిత జేసిని ప్రాంత ధర్మముల బెట్టుకొనగల్గి. అట్లెచుయమన పరాసులు తమ అనుకూలముల నిపుణుల నివేదికలను బావుటకు వీలైనది. అటులు చూపలేని గేటు బిల్లును ఆమె విధేయము యూరపు పరిశ్రమలకు అనుకూలము లేక నిర్వహించెదరు. ఈ విషయపరిస్థితులనుండి బయటపడుటకు పరాసులకు గూడ ఇది మంచినయమని వారు గుర్తించి.

జర్మనీలో అందరను హోల్డెము 7 లకారందరను నిపుణుల నివేదికలను అంగీకరించుచున్నది గాని ఆర్థికాధికారిని పూర్తిగా అపరిచయముగా. దేశములయొక్క కోరికను గోరుచున్నది.

ప్రతిజగ్గ్రామం ప్రతిభండనము

బెల్జి, ఏప్రిల్ 19:—ప్రతి ఆర్థికమంత్రి హోల్డెములకు నిపుణుల నివేదికలను తీర్మానము ఖండించిరి. జర్మనులు ఆపాదములు ఈ ఆర్థిక నిపుణుల మరలను అంగీకరించే మరల కలెవరుకు వీలులేదని నిది.

డాక్టరు స్ట్రెగ్గారియభిప్రాయము

ఈనిపుణుల ఏర్పాటును నిర్వహించుచో గలగగ్రతిఫలము. ఈ ప్రభుత్వమువారి పూర్తి తెలియము. తమకు మిత్రమునది అందరును కావలెనుగానే తెలియముగ నుండునని తెలియము. కాని ఆర్థిక నిపుణుల నివేదికలను తామభిప్రాయములకు వీలున్నదని ప్రభుత్వమువారు గ్రహించినని స్ట్రెగ్గారియ తెలియజేసిరి.

శ్రీమదా శ్రీనివాసత్యంకారును మరొకొందఱు ప్రముఖులును కరకలముగి మఠమునకేగి తియ్యగునపు శ్రీకారాయన గురుస్వామిని సంవర్షించిరి. నరపుకమాయము చేసెదనని బాగానమాచేసెను. (హిందూ)

ఆయుర్వేద ప్రచారము

మహామండలి నాయకులకు సన్మానము

ఈ నెల 25వ తేదీన కొలంబోలో జరుగనున్న ఆఖరి భారత ఆయుర్వేద మహాసభకు ఆధ్యక్షత వహించు నున్నట్టి కవిరాజు జోగింద్రనాథ సేనుగారు ఎం. ఏ. గారిని మహాసభకు హాజరగుటకు ఉత్తరహిందూస్థానునుండి యేలెందిన వైద్య రత్న ష్రీరామస్వామి ఆచార్యగారు మాన్యును ఆయుర్వేద వైద్యమహాసభయలకు స్వాగత మొసగు నందర్భవము నిన్ను సాయంకాల ముగిసిన పిమ్మట గోఖలే హాలు నందు ఒక మహాసభగా వింపబడెను. సభ జరుగుటకు పూర్వము ఆఖరి భారత ఆయుర్వేద మహామండలి ఒక టీపార్టీ నేర్పాటుచేసెను. అందు ఎల్లరు ను కలసి కూర్చుండి, ఫలహారమును వై. ఎం. వి. ఏ. రిస్టారెంటువాడ సరఫరాచేసిరి. టీపార్టీ యంతరము సభ జరిగెను. సభకు హాజరయినవారిలో డి. బి. ఎల్. ఏ. గోవింద రావున అధ్యక్షుగారు, కవిరాజు జోగింద్రనాథ సేనుగారు, వైద్యరత్న ష్రీరామస్వామి ఆచార్యగారు, పండిత ఎం. దొరస్వామి అయ్యంగారు, ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, ఎం. ఎల్. ఏ. ఎస్. కృష్ణమూర్తిగారు, చల్లా శేషగిరిరావుగారు, భీమగిరి ప్రసన్న కృష్ణేశ్వర మాండలికగారు, జి. శ్రీనివాస మూర్తిగారు, పండిత కె. జి. సత్యేశ్వరశ్రీగారు, పండిత కె. ఏ. వేంకటాచారిగారు, శర్మగారు (లాహోరు) హరి గోపాలగారు (బర్మా) మహాభవమీన మగారు, పండిత ఏ. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు ఉండిరి.

అధ్యక్షుడు

శ్రీమన్ ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు ఆధ్యక్షత వహించి ఇట్లు ప్రసంగించిరి.
నేను మహాభక్తులను ముగ్ధులను ఆయుర్వేదమహా కయలకు మీరతులను, మదరాసు రాజధాని పక్షమున, నేను స్వాగత మర్పించుచున్నాను. ఈ నెల 25 వ తేదీన కొలం బోలో జరుగనున్న ఆఖరి భారత ఆయుర్వేద మహాసభకు బహుశః ఈ మహాసభయల యిద్దర్యములు కలవరగా యి నియు నేను కోరుచున్నాను. ఈ మహా మండలి ఇదివరలో నొక మారు మన సంగరమునం తే జరిగియుండెను. ఈ మారు ఆగారము కొలంబోలో కలిగినది. శ్వశక్తివైద్యులందరి నుల లాభములకు మును సుపూర్ణముగ తోడ్పడి కనుగొన గల్గుచుంటిమి. ఈయద్వయమునందు నీంస శ ముగూడ పాల్గొనుచుండుట శుభప్రదము. తమదేశము కొరకై కష్టములొర్పియినను దూరప్రయాణముల బెట్టుకొనివచ్చిం ఆ యుర్వేద మహాసభయల సందరనుగూర్చియు నేను ప్రత్యేకించి విశేషము చెప్పవలసివచ్చెను. వైద్యరత్న జోగింద్రనాథ సేను గారు కలెక్టరాలో సుప్రసిద్ధులగు వైద్యులు. ఆయుర్వేద వైద్య మునందు వారు మిక్కిలి కీర్తి ప్రదముగు కృషి సలిసిరి. తన వైద్యవృత్తియందే ఎప్పుడను తీసి విషయండి నను, కవిరాజుగారు ఆయుర్వేద ప్రచారము మిత్తమై కొంత కృషి కల్పించిరి. ఇట్లుంటిని తోసేన చేయుచుండు.

జోగింద్రనాథ సేనుగారి పేరును వారి ప్రక్కన హిస్సా నియున్న వారు వైద్యరత్న ష్రీరామస్వామి ఆచార్యగారు, ఆచార్యగారు నేమను నుగ్రహింతురు వైద్యరత్నగాక, గొప్ప నిష్కళం మైసటి దేశభక్తులు, సాధులు. వారు బ్రహ్మచారియ నియు, వారి నిర్మల ప్రవర్తనము, పూర్వచరితము, ఉత్తరహిం దూస్థానమునం బెల్ల కోయదబడుచుండుననియు నేను విచి ను. వారు జయశ్రుతి వాస్తవము. జయశ్రుతిమందు ఆయనను పూజించుచుండెను. వీరితోపాటు లాహోరునుండి శర్మగారు బర్మానుండి హరిగోపాలగారు ఇంకను మరికొందరు మహా కయలు వచ్చియున్నాడు. మదరాసునందు ఆయుర్వేద ప్రచార మునిమిత్తమై కొంతవలయులగు సుఖనిర్వాణము గూడ ప్రతిం గనినాముగ జరుగుచున్నది. అట్టి సందర్భములలో ఈ మహాసభయ ల యుగవనము జనసామాన్యము నందు ఆయుర్వేద ప్రచారమునందల మరకొంత ప్రోత్సాహము కలుగజాలదు. రాజ ధానియందెల్ల మదరాసు నగరము మిక్కిలి అశాస్త్రమైదని మీరెంచుదురు. ఆయుర్వేద వైద్యుల మాకాలములేనియ్యి. ఈ నగర మింటిన్నును ఆధ్యాత్మ ప్రకృతిలోనుండి ముందును, శుభక ఈ నాయకుల యా ముములను, నగరమునందొకను ఉత్సాహము గలుగును.

సన్మాన పత్రము

ఆయుర్వేద మహామండలి ప్రధాన కార్యదర్శులలో శ్రీ

రగు పండిత ఎం. దొరస్వామి అయ్యంగారు ఈ కింది సన్మాన పత్రము (సంస్కృత భాష) చదివి సమర్పించిరి:

శ్రీధన్వంతరయే నమః

వైద్య రత్న విద్యాభూషణ కవిరాజు యోగింద్రనాథ సేన మహాశయాయః॥

నిఖిలభారతాయుర్వేద మహామండలి సభితైః సమర్పితా స్వాగత పత్రికా

స వైద్య రత్న విద్యాభూషణ కవిరాజువోజ్యుల శ్రీమత్ యోగింద్రనాథ సేనస్వాగత మన్నత్యక్తులం భవతు॥ ఆర్యమహాశయాః!

నయ మిమే నిఖిలభారతాయుర్వేద మహామండల వజ్రహాః సభితాః శ్రీధన్వంతరయే స్వాగత మాళింసా మహేసాదరం. తిత్తే దన్వద్భాగ్యవలసిమితి కృత్యేనః యత్త్ర తిత్తే భవంతః ప్రతిభ యశసాం, సర్వ క్షేత్ర స్వతంత్ర భూతానాం భూతి పూర్వా కాం మహాకవీంద్రభాగ్యు కవిరాజు ద్వారా నాథ సేన మహా దియానాం గర్భుతైస్స సమత్పన్నాః శ్రీమన్తే కోంబురాజ భాగ్యాం సుప్రతి సమభి నిర్వర్తమానస్య చతుర్థ వార్షిక నిఖిల భారతాయుర్వేద మహాసమ్మేలనస్వాగత్యై భవంతే మధ్యే మార్గ మిమాం మద్రపురి నులం కర్వంతితి మహాభవపాద భాగధేయ పరిపాక కేయోజం భివజ్జుజీవాం పవనదత్తి, యత్త్ర తిత్తే భవంతా మంల గీర్వాణ విద్యా విశేష పరిజ్ఞాతాం తదనుకూలతైస్స సమాసాదిత వైద్యరత్న విద్యాభూషణాది రాజీను వివదాంతానా మితిః పూర్వమునే నిఖిల భారతాయుర్వేద మహాసమ్మేలనాద్యత్ తదభివాజస్యాం కంద్యపి భావినశ్చతుర్దశ నవనీతతాదృశ మహా సమ్మేలనస్వాగత్యై భవంతు

సుదృఢంచ కృత్యేనః శుశ్రుషునస్త్రీ భవంతా మహాభాగ్య కేయశ్చ భావినతైర్దృశ మహా సమ్మేలనే ప్రవర్తయమాణః ఆయుర్వేద సారభూత రహస్యాన్ధ విశేష ప్రకాశః. తథాయుర్వేద పారగాణాం పరస్పరాభివృద్ధికైశ్చ సుపాదకః తత్తత్తాలానుజ్ఞ తైవజ్య ప్రక్రియాన స్తాన వైద్యగిరియాకకః, భారతీయానాం సర్వేషా మస్వాగతం రాజీయానాంచ విశేష తో మృదయించుకాయుర్వేద చికిత్సా వైఖరి వివోత్తరో దృఢకమ విశ్వాస ప్రకటకృ భవంతిః—

తద్విద్యావేదిభి స్సర్వైస్సాధరీయైశ్చైవైః

సమ్మేలనస్య మహాశః సభనా శాన్తయోజిః॥

మద్రం భద్రతాభాద్య పత్రమిదం ప్రాప్తాను మధ్యేభం తర్కస్వాగత మాదరాత్మకమయై ర్వాత్మగృధా కైః భో యోగింద్ర భవాన్సభ్యపూదయః స్వీకృత్యకన్యకృషే ప్రాప్తాన్యః ప్రణయాతితః వరకః ప్రాయోజనమృదయేత్॥

జోగింద్రనాథ సేను గారు

కవతును, తమ విశ్రులకును ఒకనడిన స్వాగతమునై (తత్కృత్యై మిచ్చు ననరహన వైద్యరత్న కవిరాజు జోగింద్ర నాథ సేనుగారిల్లు చెప్పిరి:

శామిశ్రుతము, నేనును ఈ ప్రాచీ మైట్టి మదరాసున కరమున కేలెంచిన సం దర్శ ము న మీ రొ స గి న స్వాగతము నకు మీ కెల్ల రకు ను శాశ్వత జ్ఞ తా పూర్వకముగు వందనములః ద్వింపుచున్నాను. శామిశ్రుల కను, నాకును చావిన గౌరవము కృత్యులబట్టి గూపిడిగాక మన పూర్వము కేలొంది నవత్కరములనుండి అకాలభరణ మునుండి రిప్పించుచుండిన ఈ ప్రాచీన ఆయుర్వేద సిద్ధాంత ములనుమీరు గౌరవించుచుండినయే నేను భావించును. రాజీయ కాలములనులనో, సాఘిక కాలములనులనో, ఎట్లెసేమి, ఈ మధ్యకాలమున ఆయుర్వేదము క్షీణదశగాంచినది. కాని మరల భారతదేశమున పునర్బుద్ధి కరతము ప్ర బోధ ము దేశమునందంతటను కలిగినది ఆయుర్వేదమును పునర్బుద్ధింతు టు సాధ్యముల న క్షేపించి రిపోర్టుచేయుటకు మదరాసునందును బెంగాలునందును ప్రభుత్వమువారు ఉపసంఘములనియొమింగి మదరాసుసంఘముకొలది మాసములక్రిందట అవధిరమైన రిపోర్టు నొకదానిని ప్రయోజించెను. ఆయుర్వేదమును శూన్య అరిపోర్టు ప్రకటనీ ముముగ చర్చించెను. బెంగాలు రిపోర్టు ఇంకను ప్రక టింపఁదలేదు. త్వలో ప్రకటనముగునని నేను కలంబెను.

కీ. తే. పండిత గోపాలాచార్యులుగారు

9 సంవత్సరములక్రిందట, 7 వ మహాభక్త జరిగినప్పుడు నేను ఈనగరము ఒకమారు నంద్యంపు భాగ్యము శాకులి గెను. శాకు అప్పుడు మిక్కిలి పరిచయములగు నుండినవారి నిక్కడ చూడకల నందుట నేను మిక్కిలి విచారకము చున్నాను. వారిలోనుఖులు శామిశ్రుతు పండిత గోపాలా

చార్యులుగారు. ఆచార్యులుగారు శాకు సోదరులవలె నుండిరి. వారెగార, వారికమారుడును ఈమధ్యకుద్వైప్వకమున చని పోయిరిని నేనిచ్చటనే వింటిని. శామిశ్రుతు గోపాలాచార్యుల గారి యొక్క యు, ఆ య నకు మారు ని యొక్క యు ఆ త్వ లు కాంతి నందుగాక? గోపాలాచార్యులుగారు మీకు బంధుసాయులై యుండియుం డురు కానివారు శాకు అత్యంతప్రియమైన కుటుంబ నుండిరి.

నిర్జనప్రదేశ వాసము

మదరాసు రాజధానిలో నెల్ల మదరాసునగరము మిక్కిలి యశాశ్రీయమైనది మహాభక్తులపేరును చెప్పియుండెను. ఈ నగరమేగాదు సామాన్యముగ ఒక్కొక్కమారు ఒక్కొక్కరా వ్త్రము. అశాశ్రీయమునకు సాక్షరముగనుండును. ఈనగరము మదరాసు అశాశ్రీయమునకు పేరువడినన రాగల సంవత్సర మున మాబంగళముండును మూడవ సంవత్సరము మరియొక రావ్త్రము కాని మనము అధిక సంఖ్యాకలముగ మృతికొంద రారు. కలకత్తాలో శిశువుల మరణసంఖ్య యధికముగనుండును. పసిబిడ్డలుపుట్టిన ఒక మాసములోపుగనే నూటికి ఏదిబిడ్డలు చనిపోవుదురు. వినుటకే ఇది భయంకరముగ నుండును. అయితే బంగాళా రాజధానిలో ఇతర భాగములందు మనములసంఖ్య ఇంక యధికముగ నుండదు. నగరములందు ద్రవ్యాధిశూన్యత సంబంధించిన లాభము లకేమున్నను, ఇతర కష్టములు వెల్లగుండును. నగరవాసులని ఇబ్బందులకు, అరణ్యవాసులనుండి సాశ్రయములను చరకసిద్ధాంతమునందు చూ దనగును. ప్రస్తుతము అరణ్యములం బెసరైన నివసించువాని లో నాకులేలియును. కానినగరములందు అశాశ్రీయము కష్టము.

శామిశ్రుతుకును శాకును ఒకనిక స్వాగతమునకు మరల యొకమారు మామాతందముల నర్పించుచున్నాను.

గోవిందరావునలయ్యగారు

అతిథులకును ఆధ్యక్షునికీ మహామండలి పక్షమున మద నముల నర్పించువనరమున డి. బి. ఎల్. ఏ. గోవిందరావునయ్య గురిల్లు చెప్పిరి: మిగిలిన వైద్యవిధానములు ప్రబలియుండిన ను ఆయుర్వేదము తొంటిపొనుమునుండి పోవండుటను ఒట్టియే ఆయుర్వేదము గొప్పదని కనుగొనవచ్చును. దాని మహాభక్త్యము ను నిశ్చయము కృషిసలిపెడి వారెల్లరును గూడ మనకృతజ్ఞత కు పాత్రులు. కొలంబోలో కంటిదూరతే శ ములకు బోక నిర్మించుకొని ఉత్తర హిందూ స్థానమునంబి బహుశః దేరించుక మర మిత్రుల త్యాగముగొనియాడవలినది. ప్రస్తుతము దేశమునందు ఆచరణలోన్న ఇతర వైద్యవిధానము లతో ఆయుర్వేదము ఎటులకూగునో, అన్నిటిని ఎటుల సమ స్థములు చేయదగును. సాధ్యముగు నా కావాయనిగూడ మన మాలోచి పరిపరియుండును. ఈ విషయమై కొలంబోలో జరుగున్న మహాసభయొకరి తలపెట్టునని నేను కలంచెను. (ఉద్వృత్తము.)

అతిథిలో 6 గంటలకు సభ మగి నెను.

ప్రభుత్వ విచారణసంఘము

అకాలిల ప్రాతికూల్యము

పంజాబు దొరతనము శాశ్వతమైన బద్ధువుడు సంఘము వారి విచారణకు అకాలిల ప్రతినిధులుగా నున్నారు. వారి టులను దుబుచే గురుద్వారముల ఇట్లుమిదయమున కరిమగ్గించుట కళకళము కలుగుటలేదని పంజాబు దొరతనమువారు ప్ర కటించిరి.

* మ శూచికము *

రా కుండుట కు ఘట్టిమండు

జ్వరము ప్రారంభించిన వెంటనే

యీ మందు 3 పూటలు వాడినచో

జ్వరము తగ్గి మ శూచికము అను

లువుక్కువే బూపవు అనెకమంది

వాడి గుణమును పొందియున్నావు

గడబిల్లి 3 సరికి మందు 2/ వి. సేవేరు

* డాక్టర్ రత్నంబ్రదత్తు *

మామిడిమర్రి కృష్ణాజిల్లా

ఉదక మండలములో మద్యాన గవర్నరుగారికి స్వాగతము

ఉదకమండలము, ఏప్రిల్ 19:— గోస్వేన ప్రభువునకు మహా జాతి జేరిన స్వాగత మొనర్చుటకు స్టేషన్ మానునంద నన్నానసభయొక్క సభ్యులు సాయంత్రమున కూడను. పెద్దల చాలమంది కూడిరి. వారిలో అనరబుల్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారును, వ్యాభివృద్ధిగారును, శాశ్వతార్థకమాత్రులును ఉండిరి.

స్వాగత పత్రము

రైలు అనరబుల్ వై కాంటు గోస్వేనగారికి

జి. సి. వి. ఇ. సి. వి. ఇ. మద్రాసు గవర్నరు;

ఉదకమండల జిల్లానుల తరపున సేటిసాయంత్రమున మీదంపతుల నిర్దేశించి కలుసుకొని, హిల్ స్టేషనులలో రాజీయ శంధు యిచ్చుటకు మీరు ముఁగూర్చుకొని స్వాగతము పట్టు మాకు పాల్గొనుచున్నది. మీరు యీ కాలధానికి గవర్నరుగా నుండునంత కాలము, కొంతకాలము ప్రతిగంవత్సకమును ఇచ్చుట గడిపి యీసభలోని స్థానికులను ప్రభుత్వ సౌకర్యము ను అనుభవించుచున్న మానోరంజనము.

ఈ యుదకమండలము హిందూజాతికి కల్ల ఆరోగ్య స్థాన మగుటయేగాక మిగతా భుక్తిమనకు వేసంగియును ప్రభుత్వ పట్టణమగుటచేత మరింత ముఖ్యమైనది. కావున యీ పట్టణము నకు తగిన నీటిసృజనములు, రోడ్డునిర్మాణములు, మురికి కాలువలు మొదలగువాని యేర్పాటుచేయుటకు ఈ ముఖ్యనిపుణ కాన్స అటవీ గల ఆర్థికసాధన పత్ర చాలదు. పూర్వకాలమున మాకు కావలసినప్పుడు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు గ్రాంట్లమునున సహాయము చేయుచుండెడివారు. కాని తరువాత సంవత్సరము లలో ఆర్థికముగా మాస్థితి హిందూజాతియున్నప్పుడు ప్రభుత్వము వారికి సహాయము చేయుటలేదు. నూతనము ఉదకమండలము ఆరోగ్యస్థానముగా కలెక్టరేట్నుకూడజరిపించినదికానికొక నెలకొండ నేర్యుద్దీపములు జట్టములలో యేర్పాటు చేయబడినవి. దీనిని స్థాపించుటకు ప్రభుత్వము వారికి నూటికి రెండు చొప్పున అప్పు తీయవలసి జచ్చింది. ఇదివరకు మాసాధనసంక్షేమము జరిగిత కుంటున్నది. కావున మాదసహాయము చేయుదని మీర్యా రా మీప్రభుత్వమును వేడుకొనుచున్నాము. ఈ సహాయము జేయుటలో అప్పులో కొంతభాగమును గ్రాంటుగా మార్చుకో, లేక అప్పుకు మీరాలమందు కడ్డీతండ్ జేయుదులో అదియో నుం గాక 20 ఏడ్లలో యీయవలసిన దానిని 50 యేడ్లమీద పంచివెట్టుదులో మీరే వదిలి వేయుచున్నాము.

ఉదకమండలముయొక్క మురికి కాలువలు 80 యేడ్ల నుండి (బ్రహ్మకలులగు యింజనీర్ల దృష్టి నాకర్పించినది. ఈ సమస్య కేవలము మాకు ప్రభుత్వమునకు 189) ప్రాంత ములలో కొంతయొక్క ఆదేశముండి యీచివరికి ఒక మురికి కాలువ నేర్పాటు చేసిరి. ఆ సహాయముచేయి పోగా 20 సంవత్సరముల క్రిందట మీప్రభుత్వమువారు భూమిక్రియగా నవీన భద్రులవై మురికి కాలువ నేర్పాటు చేయ నిశ్చయించిరి. ఉదక మండల వచ్చివచ్చి పొందుచుండుటకు యీ కాలువలకు పెద్దవి చేయవలసి వచ్చింది. పూర్వకాలమున మాకు సముద్రతరమును నమకూర్చుకొనియెడల పనివరకు గలదని ప్రభుత్వమువారు చెప్పియున్నారు. ప్రస్తుతస్థితి గతులలో కాన్సలు జాచేమియు అప్పుతీయవలదు. కావున యీసభకేవలము కాన్సలునిపులలో నుండి యేర్పాటు గావించ బడినదని మిమ్ములు ప్రార్థించుచున్నాము.

గతము 20 సంవత్సరములనుండి పంట పెరుగు పన్ను మొదలగువానిని కొంత చేయుటకు ఒక కాల నేర్పాటుచేయ బడినది కలం నున్నాయి. దానికిగాను ప్రభుత్వమువారు జిల్లం గుడకు ప్రభుత్వ గవర్నరునకువారి ఒక గ్రాంటును చేసియు న్నారు. జిల్లం గుడకు ప్రభుత్వ 150 యేకరముల నిచ్చియున్నా రు అయినను ప్రభుత్వమువారు, స్థితి ము కలెక్టరువారి గ్రాంటును అప్పుగా భావింపుమని కోరుచున్నాము. దీనిని గూడకాన్సలువారు భరింపజాలరు. కావున యీగ్రాంటును తిరిగి చేయదని మిమ్ములు ప్రార్థించుచున్నాము.

ఉదకమండలమునందు ఆరోగ్యప్రదేశమున వీరవారలకు సురైన యిండ్లు లేకపోవుటయు, వారు క్రిక్కిరిసి యుండుట ముఖ్యమయిన విషయము. అందువలన వారు ఆరోగ్యము గల గుడలుగా వేరొక గృహనిర్మాణపద్ధతి నవలంబించి అతిగా గృహనిర్మాణమును ప్రారంభించితిమని చెప్పటం కలెక్టరు సంగత ము. ఇందువలన సురైన అద్దెలకు ఆరోగ్యకరమైన యిండ్లు

కొరతగునియు ప్రజలు ఒకనోట నే గుమిగూడుట మనదగు ని యావత్తులకు వరదలంబును కూడ కొంతవరకు తగ్గవచ్చుననియు నమ్ముచున్నాము.

ఉదకమండలము యూరిపియను బాటరకు తగిన విద్యా స్థానమని తెలుసుకొనుటకు మీరు శుభోపదేశముచేరు. ఈ విద్యాలాభమును బొందుటకును ఉదకమండలముయొక్క శిశోష్ట సిరియొక్క లాభమును పొందుటకును సింగతూరు, అస్సాము గుజరాతు, నీలోను మొదలగు దూర ప్రదేశములనుండికూడ బాలు రు వచ్చును. ఈయనిసహితక్రింద ఉన్నటువంటిగాని మన న రీ ల యాధీన మననున్నటువంటిగాని తక్కిన ప్రాంతముల బాటర సాతకాలమునంద యంత సమర్థములైనవే. పెద్దల స్వాగతమును స్వీకరించిస్తే ఆయువకుల స్వాగతమును గూడ మీరు స్వీకరించుచున్నాము.

సిలగిరిలో నున్న కొంతకాలము మీరు స్వాగతము సంకల్పించి కొరవచ్చి మాలో చేరియున్నాము.

మీరొక్కట తరునుగా వచ్చినప్పుడెల్ల క్షుణ్ణమును నీలగిరియొ క్కయు అయి ముఖ్యముగా ఉదకమండలము యొక్క యా ముఖ్యములకు ఆకర్షణ కల్పించు లాభములను మీకు నిరం తర సంతోష సౌఖ్యములను కలుగ జేయుగాకయని కోరుచు న్నాము.

మీ సేవకు,

ఉదకమండల పురపాలక సభ్యులు.

ఈసభ్యులవ్రేము చక్కనివెడివల్లకనున పెట్టి గవర్నరుగారి కీయబడినది. తరువాత గవర్నరు యీక్రిందిభాషన జవాబు చెప్పెను

గవర్నరు ప్రత్యుత్తరము

పురపాలక సభ్యులవ్రేము, ఉదకమండల కాన్సలు సభ్యులవ్రేము! ఉద్యోగరీత్యా మీమీ హిల్ స్టేషనుకు వచ్చిన మా ప్రభుత్వము మీరొసంగి స్వాగతమును సాకాశమున నాభా ర్యతరపున ముఁగూర్చుకొని దండము లిచ్చింపుచున్నాను. మీ స్వీకరణముల క్రిందట మేమిద్దరములు యీ నీలగిరికి వచ్చిన సం గతి మాకు బాగా జ్ఞాపకమునది. అప్పటినుండియు యిచ్చట యెక్కడ కాలముడి నీలగిరిలో యెక్కడ పరిచయము కావ లెని యెదురు చూచుచుంటిమి.

వీరనూరారికి వేసంగియును యీపట్టణము ముఖ్య స్థానమగుట నాకు తెలుసును. కావున దాని యభివృద్ధికి మీరు చేయు ప్రయత్నములకు నాసానుభూతిని చూపుచున్నాను. కొత్తగవర్నరుగా నే నిచ్చటికివచ్చి ప్రభుత్వమునకు నే మీరలవ్రే ములలో అడిగిన ప్రతివిషయమునకును వేరవేరుగా జవాబు చెప్పవలెనని నన్ను కోరుచురని నేననుకొనను. కాని రాజ్యాధికారుల వాదనల యాన నాయెదుటికివిషయములు వచ్చినప్పుడు పూర్తి యైన విచారణ చేయదలసి మీ రనుకొనింపును. అయిన నాకు వీలైన స్వల్పకాలములోనే మీరు తలపెట్టిన కార్యము లను గమనించు కలెక్టరును మీరొక్క స్థితిని వెలుపుటకు మొట్టును చూచుటకు ఆయి కలెక్టరును నుకొనింటిరి. ఆర్థికవిష యము మీరు పొందిన దీని భూమి ములలో నేను పాల్గొ నను. విద్యుచ్ఛక్తిని స్థాపించుటకు ఆ పు నడిగిన మీ మొదటి నిజ్జప్తి విషయమై, ఈ ప్రభుత్వమునకును తక్కిన ప్రభుత్వములకును వలెనే కొన్ని ఆర్థిక భద్రులను ఆర్థిక చట్టములను యుచ్చుచును, వానిచేత ప్రభుత్వము బంధింపబడిన దేగాని కేవలము స్వాతంత్ర్యమైనది దాదర్యము చెప్పవచ్చును. మీరైయిదే జడ్జతి నాప్రభుత్వముయొక్క ఆలోచనలనున్న దని వినుచున్నాను. అది వెంటనే నా దగ్గరకు వచ్చును. పంట పెరుగు పన్ను మొదలగు నవి తియ్యచేయుటకు యిచ్చట నొకకాలము స్థాపించవలెనని నావేరటి గవర్నరు క్రొత్తపొయ్యెనని నాకు తెలియను. ఆయి పద్ధతుల నన్నింటిని నే నామోకించుచున్నాను. ఉదకమండల పట్టణమునకు మంచిపాటుల సప్లయ చేయవలెనని మీరు చేయు చున్న ప్రయత్నములు కొనియాడతగినవి. ఈ విషయమై పూర్తి గా ఆలోచించుటకు నేను వెంటనే తగిన అవకాశము లేను కొందును.

సంఘములో వీరవారల నివసించుటకు యొక గృహ నిర్మాణ పద్ధతి నేర్పరచి ఉదక మండలములో కొన్ని ప్రదేశము లందు మాదిరి గృహములనుగూడ కట్టుటకు ప్రారంభించుట మాద నాకు చాల సంతోషమైనది. మీరంత ఉత్సాహముతో యీ పనులను ప్రారంభించి చేయుచున్నందులకు మిమ్ముల సం దని అభినందించుచున్నాను. నేడు మీరు మీరొసంగివచ్చిన మా పూర్వక స్వాగతములో పాల్గొనటం కిచ్చింది తమ ప్రతినిధులను పంపింకొని కొండ జాతివారిని ముఖ్యముగా అభినందించుచున్నాను. వారి కుర్యాదకు వారికి వందనము

లిచ్చింపుచున్నాను. ఈ కొండలలో తరతరములందుండియు నిత సింహ యీ కొండ జాతులను కలుసుకొను అవకాశము గలిగినం దుకు సంతోషించుచున్నాను.

మరియొక సారి మీ రొసంగిన ముఁగూర్చుకొని స్వాగతము నకు మీ కందరికిని వందనము లిచ్చింపుచున్నాను. మీరు సన్నాన పత్రమును కొరవలెను యీచెల్లని యుదకమండలమునకు వల సార్లు వచ్చునట్లు మాకు పీఠికలుగా గాకయని నేను కోరు చున్నాను.

తరువాత గవర్నరుదండముల కొండజాతుల వారి నాట్య మునుజూచి సభవారికి వంగి నతు లొసన్ని మోటాటలో నెక్కి ప్రభుత్వ మందిరమునకు పోయి.

(అ. పే.)

పూనా స్వామికాజుకోర్టు నాజరు

రు 14,450-14-5 ను అపహరించుట

పూనా, 19 ఏప్రిల్:— పూనా స్వామికాజు కోర్టు లో వాదించుకొనుండి కున్నది. యే. ముదలియారు నీటి మే జస్టిస్కు రాజ్యవ్యవహార యెదుటికి తీసుకొనిరాబడి సి. వి. జి. ఇ. స్పెక్టరరు సి. వి. కేల్కరుచే కొర్టు తాలూకు సామ్యురు 14,450-14-5 అపహరించెనని నిందాకోపింపబడినది.

కొర్టు వాదన గావున స్వామికాజుకోర్టుగా వెల్లింప వలసిన సామ్యురియో యీకనెదగ్గరకే రావలసియుండెను. రెండు వందల రూపాయల వై మొత్తము రెండు నివిజు డిపాజిటు రిజి స్ట్రకులో జమగ్రహించబడినవి యుండెను. మొదలియారు పుస్తక మును రిజిస్ట్రకులో మావసండా దైరీ క్లామ్యులను ఈ భీ చేయుదని నూపునవై జర్రును పులిశియి యీస్తుమును తప్పించు కొనెను. పూనాస్వామికాజుకోర్టులెక్కడ సరిగా పంపబడుట లేదని బొంబాయి అక్కౌంటెంటు జెనరలు ఫిర్యాదుచేయుగా పూనాజిల్లా జడ్జి అకస్మాత్తుగా ముదలియారు స్థానమున మరొకనిని నిజమించి విచారణ ప్రారంభించెను. దీని ఫలి తమే మన క్లామ్యులకు జుల్లో ప్రెజిడికి పంపి నట్లు కొన్ని లెక్కలు చూపుతుండ జమగ్రహింప సామ్యు ఉండవలసి దానికి 18 నేల రూపాయలు తక్కువ యున్నట్లు విచారణవలన తెలిసెను. ఈ మోసము 1923 సం॥ అక్టోబరు 30 తేదీనుండి 1924 మార్చి 7 తేదీ వరకు జరిగెను. రు 50,000 ఒక మొత్తము కై తెలుసు మీద నున్న మాదలియారు పోలీసువారిచే రిమాండులో నుంపబడినది. వెంటనే విచారణ జరుగును. (అ. పే.)

సర్ గ్రీమ్పుడు మియర్సుగారికి వీడ్కోలు

ఈయబడినది

అల్లాబాదు, ఏప్రిల్ 20:— నిన్నటి సాయంత్రమున అల్లాబాదు ప్రోవోర్టు బారు సభ్యులు సర్ జేజువసుదాసు నిత్రాగారి యాధిపత్యము క్రింద సర్ గ్రీమ్పుడుగారి యింటి బద్దకాడి వారికి వారి సంతకానికి వీడ్కోలు చెప్పిరి. సర్ గ్రీమ్పుడు చాల బలహీనుగా కనబడినది. అయినను లేచి పిలువబడిన వారి మాటలకు వందనములు చెప్పవలెనని పట్టు బట్టెను.

సర్ గ్రీమ్పుడు మియర్సు భార్యతో కూడ యింగ్లాండు పోవుటయి 25 తేదీన బొంబాయికి బయలుదేరును. (అ. పే.)

రంగూను బందిపోటు గాంధ్రు

రంగూను, ఏప్రిల్ 19:—రంగూనుకు తూర్పుననున్న ఓ బండాగు పాయలో దీర్ఘ యను రైల్వేపడవమీదికి బుధవార మునాటి రాత్రి ఒక బందిపోటు దొంగలకుంపు వచ్చి ముగ్గురు వడవగాంధ్రును కొట్టిరి. ఆందు ఒకడు చని పోయెను. ఇద్దరు కృత్రిమ పడిపోయిరి. దొంగలు వడవసంతయు వెదకరు 400 ను తీసుకొని పారిపో యిరి. గాజుములు తగిలిన వారికి మరునాడు స్పృశి తెలిసెను. దొంగల సంకతి యేమియు తెలిశలేదు. (అ. పే.)

సికింద్రాబాదు వార్తలు

సికింద్రాబాదు, ఏప్రిల్ 19:—నేజరు (నెస్కాటు తరువాత ఎ. సి. లాథియను వి. సి. యన్. గారు రెసిడెంటుకు కార్యవత్తులైరి.

రాజుల్ స్కాటుకు చెందిన వారంటు అఫీసరు డైర తు నన్ని పాళ్ల వ్యవహారే ఒక రోజు బాధపడి యీ యుదయ మున మరణించెను.

యం. యన్. యం. రైల్వే రైల్వేవ్యవహార రెండవసాన ములోనున్న ఎ కంపెనీవారిని ఓడించి నేనీయరు పీల్చుక గెలిచి నట్లు వర్తమానము తెలిసినది. (అ. పే.)

సంయుక్త పరగణాల మితవాదసభ

అనీ బెనెంటుగారి యోదాద్యు

తీర్మానముల వివరము

అలహాబాదు ఏప్రిల్ 20:- సంయుక్త పరగణాల మితవాద సమావేశమునకు ఈ రోజున, డాక్టరు అనీ బెనెంటు, ఎమిల్యు టిన్సన్, సి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రి, యమానాదాను ద్వారకదాసుగారు హాజరై పాల్గొనిరి.

అనీ బెనెంటుగారు

అనీ బెనెంటుగారు ఆపస్థనీంపుచు, ఇటీవల ఎన్నికలలో గలిగిన పరాజయములవలన దిగుట - పడకదనియు, ఎత్తువుగా పనిజేయవలసియు, స్వయంగా భారతదేశ ప్రభుత్వవర్గాలకు తియ్యాజేసి, ఇర్రాదువారు బలవంతముగా నిర్ణయించుకొని లాగుకొనిన దానిని, బ్రిటిషువారు తమకంటే భారతీయుల కొనగనట్లు జేయవలెననియు ప్రోత్సహించెను. తరువాత అనీ బెనెంటుగారు నేపథ్యము కన్వేషననుగురించి వివరించుచు ప్రభుత్వమువారి యెదుట నుంచుటగా నొక ప్రణాళికను తయారుజేయుటయే వారి ఆదర్శమున నడిచెను.

ఎమిలీ ల్యూటిన్సుగారు

ఎమిలీ ల్యూటిన్సుగారు ఆపస్థనీంపుచు, భారతదేశము స్వరాజ్యమునకు గొర్రెయెడల, అది రెండు దేశముల అన్వేషణ మాత్రముననే జరుగలేదని నడిచెను. కార్యకర్తల ముఖ్యమార్గము నందు నిశ్చయించుట ప్రాంతీయ భావనలతోను, అందుగాను భారత దేశాభివృద్ధిలను గురించి అంగ ప్రజలందరినీ గురించినను ఇందుకు గాను గర్తేజవహరమునూర్తై. ఆ శాస్త్రీ డాక్టరు బెనెంటు మొదట గల రాయబారవర్గము నాంగ్ల దేశమునకు ల్యూటిన్సుగారు ఆహ్వానించిరి. తాను అంగ్ల దేశమునకు జనన తరువాతకూ రాయబారవర్గమునకు తన కేక్రికలిది ప్రయత్నించెదనని ల్యూటిన్సుగారు నడిచిరి.

గౌ. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

తరువాత రైటు ఆగ్జులు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు ఆపస్థనీంపుచు, కొన్ని విషయములలో దాము అతివాదుల ననుకరింపవలసియున్నదని నడిచిరి. అతివాదుల అడ్డుకడకు సంఘనిర్మాణమున, అపారమకు త్యాగములను, అనుభూత బలముతో గా విమలమృత్యుములను ప్రశంసించి, ఈ ప్రయత్నములకు తక్కువదాని పట్టుటచే అల్పఫలప్రదములయ్యెననియు, అగుణములను మితవాదు లనుకరింపవలెననియు నడిచెను.

గత ఎన్నికలలో వికారాదులు పరాజయ మందుటవారు ప్రభుత్వమునకి తోడ్పడుటయే కారణమని ఇతరులకు గాన్పించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారిని స్నేహపూరితముగా కేంద్రమునకు మండింపవలెనని సమయమువచ్చినదని శాస్త్రిగారు నడిచిరి. ప్రస్తుతమాంగ్ల దేశమునకు జన్మమున్న రాయబారవర్గము వలన మంచి ఫలితములు గలుగునని నడిచెను.

యమునాదాను ద్వారకదాసుగారు

యమునాదాను ద్వారకదాసుగారు స్వరాజ్యవక్షమునా పద్ధతులను వివరించుచు, వాదనల దేశాభివృద్ధికి భంగముగలిగెనని చెబుచు, నేపథ్యము కన్వేషన పద్ధతి అకలంకమని నడిచిరి. హెచ్చరించెను.

వ్యవహారాలన తీర్మానము

గర్. తేజవద్దకు సుప్రగారు గ్వరహిపాలన తీర్మానము నుపహించుచు దీర్ఘముగ ఆపస్థనీంచెను. సంస్కరణల కాసనమున సంస్కరింపవలసిన సమయమువచ్చినదనియు, రాష్ట్రములందు సంపూర్ణ రాజ్యతాయత పరిపాలనను నెలకొల్పటకును సంస్కరణల సభివృద్ధిజేయుటకును ఒక కమిషనును నియమించవలెనని ఈ తీర్మానము గోరుచుండెను.

విదేశములదలి భారతీయుల యెడల ప్రేమకరించుచున్న అహముల రాగ్రహమును దెబ్బపుచు, బ్రిటిషు గ్వయానాకు భారతీయుల పంపు ప్రయత్నముల ప్రతిఘటించుచు, త్వరలో స్వేచ్ఛను భారతీయులకు సోపానముగా వీలగునటులు ప్రేమ విధానమును మార్చవలెనని గోరుచు, తీర్మానము లానప్పబడెను. ఇక మొదలైన ఆధికార కాలములకును భారతదేశ ముం జేసి యోచనములు జరుగవలెననియు, ప్రజాభిప్రాయమును గమనింపవలెననియును ముదలపై వర్తదీకుకొనరాదనియు తీర్మానము లానప్పబడెను. న్యాయ, కార్యనిర్వాహక శాఖలవేరుజేయవలెననియు, విద్యాభివృద్ధిగురించును స్వదేశీ అభివృద్ధిజేయుటకు గురించియు తీర్మానము లానప్పబడెను. చాలాకాల పోరాడతరువాత సభాకార్యక్రమము ముగిసెను. ఆ (సె.)

శ్రీరామ నవమి

నందిగామలో ఉత్సవములు

ఈ గ్రామమునందలి తిరుపతిమ్మ కల్లువారు శ్రీరామ నవమి వహాత్సవములు జయభద్రముగ గడిపి జాతీయోత్సవములకు ప్రాముఖ్యత నిచ్చియున్నారు. విశ్వేశ్వరపూజాదులు వీధిపాటకములు, భజనలు, ఊరేగింపులు సకలముగా నుత్సాహపూర్వముగ జరుగబడెను. కార్యాలయముచే నడుచుకొనిన శ్రుతిధర్మసంజీవనీ పత్రికాధిపతులును మహావక్త్రులు నగు శివ పురపు వీరభద్రపాకయాజిగారు, కల్లువారును నడకాలము నాటిర్యోగ్యకర్మల గూర్చి యుద్దేశము, రెండులా వివాదమును గూర్చియుద్దేశము, వికలతూహ్యమును గూర్చి యుద్దేశము, చక్కని ఆపస్థనీంచి కర్మాశ్రమ భర్తలలవై (బ్రజలకభివృద్ధి) గలిగించిరి. జాతీయములకు పండుగుల విశ్వాసహించి జాతీయత పెంపుజేయుటకు ఈ కల్లువారు మావిన తోడ్పాటు ప్రశంసాపాత్రముగ నున్నది.

తిరుపతిమ్మ కల్లు

ప్రస్తుత మిక్లబ్బునకు భవనము నిర్మింపవలయునని పాఠము మిగుల బ్రహత్మములు చేయచున్నారు. ఇందుమించుగ సలము వచ్చియున్నది. రెండుమాడు మాసములలో భవనిర్మాణము పూర్తి కాగలదు. భవనమునకు గాన, ఈతలూకా శాస్త్రవ్యులు శ్రీమంతులు నగు గోపు చింతోయ్య నుబ్బువ్యులపై గారలు రు 500 లు విరాళముగ నొసంగియున్నారు. ప్రస్తుత మిక్లబ్బు ఒక యద్దె యింటిలో నుండుండియున్నది. కార్యదర్శియు సభ్యులును ఎన్నుకొనబడిరి. కల్లువారు మంచి మంచి సహాయములు జరుగుననియును పాయట దీని సహాయముతో నూతన ఉత్సాహము గలుగుననియును తలచుచున్నారు.

(ఒకవిలేఖరి.)

తెక్కలివార్తలు

14.4.24 దిని నెడ్రాహమ్మవీధి రాజుగారి వరములో శ్రీయత జగన్నాథ దాసు గంతాయత్తుగారి అగ్రాసాధిపత్యమున, తెక్కలి తాలూకాలోని ఉత్కల మహాశివయల సభ జరిగెను "సమగ్రగ్రామమున విశాఖసభ ప్రత్యేకము ఒకస్థానలో గలిపిచేసి, గమగ్ర ఒకస్థాన విశ్వవిద్యాలయము, ప్రాజెక్టు లాభములతో, నొకపాటుని యాధీనములో నుంచుటకు గాను, తనసభ వాద మద్రాసుగర్నరుగారికి, ఇండియా ప్రెస్సాయివారికి మనవచేసికొనుచున్నాను" అనుప్రస్తావన శ్రీ సాంతో గారు పాదించిరి. సభాముఖమున నేతగ్రీవముగా నంగీకరింపబడెను. పర్లామెంటి దివాన్ గురాచంద్రబాబులుగా రంపిన తేజవతునది. వారిజుభి: పాదమునుబలపకవలెనది. అధికారులతో నుత్తరప్రత్యుత్తరము జరుపుటకు సభాధిపతి గారి కధికారమియ్యబడెను. కొందరు ఉపన్యాసములిచ్చిరి. ఇతి ఉత్కలను యింటినుండి యికరము మూడువైపులు తాలూకాలో వసూలు చేయుటకు ప్రతిఘటించే నిర్ణయింపబడెను.

ఒక సంశయము

శ్రీక లివాస గ్రంథాలయము రమారమి రెండువేల గ్రంథములతో వారు సమాకరించున బాలకాలమునుండి పేరు మోసియున్నది. సాంవత్సరిక వహాత్సవ ఆంధ్రమహావక్త్రుల అగ్రాసాధిపత్యముల కలనను పండితుల కవుల అభిమానుల యును రాగాలి శివములకలనను జయభద్రముగా గొనసాగుచున్నది. గంజాము జిల్లాలలో రె.వదిగా ఈ గ్రంథాలయము మహాశివ సామధేయమును బూని నిలిచియున్నది. దొంతనవారూ గ్రంథముం జెరములకు విరాళము లొసంగగలరని వాచించిన వారమై దానిరాబట్టుకము నాకు చెబుచున్నది గొంతిమి గ్రంథాలయము వారిని మేము విన్నవించుకొనగా నది యిరణ్యకోదన జయ్యెను. ఇంతలో గంజామును జరిచితి. చున్నట్లు గ్రంథధామముల యిచ్చునములు ప్రదేశమయెను. మా సమకాలికులల గ్రంథాలయములు మా జిల్లాలో బెత్తులుండ బరంపురము పోంకేట పర్లామెంటిలో గాగరములు విరాళములు పొందగలిగినవి. స్వయంధలములో ద్వితీయతహించిన కాలివాస గ్రంథాలయము అధికారుల దృష్టిపరచుటకు దూరముగలటకు గారణము నుష్టింపబడుట కాని మా గ్రంథాలయ దుర్బుధుని కిట్టింపగలము. కలివాస గ్రంథాలయము శివల నుబ్బారావు తెక్కలి కార్యదర్శి

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు మహిళా ఉపసంఘము

(స్వకీయనిలేఖరి)

నిన్నటి దినము (తేది 16-4-24) నెల్లూరునందు జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమువారు కొందరు శ్రీ సభ్యులతోకలై ఆంధ్రరాష్ట్రమునందు శ్రీలయందు ప్రబోధము కలిగించుటకు ఒక ఉపసంఘమును నియమించియుండిరి.

ఈ నెల తేది 17 వై మహిళా ఉపసంఘపు ప్రథమ సమావేశము "నెల్లూరు శ్రీల కాంగ్రెసు కార్యాలయమున శ్రీకతి పాణకా కనకమ్మగారి ఆధ్యక్షతకడ జరిగినది. సభాగ్యుతులు 1 మనపాక-కమలమ్మ 2 ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మ 3 ప్రతాపార కాంతాబాయిమ్మ 4 బొప్పక మాణిక్యబాయిగారలు వచ్చియుండిరి. ప్రథమము ఈ ఉపసంఘమునకు కార్యనిర్వాహకవర్గము నేర్పబడుటయెను. ఈ దిగువ ముఖ్యతీర్మానములు గావింపబడెను.

- 1. ఈ ఉపసంఘమునకు శ్రీమతి అయ్యదేవర దుర్గాంబగారిని అధ్యక్షురాలుగ ఎన్నుకొనడమైనది.
2. ఈ ఉపసంఘమునకు శ్రీమతి మనపాక-కమలమ్మగారిని కార్యదర్శినిగా నెన్నుకొనడమైనది.
3. ఈ ఉపసంఘమునకు శ్రీమతి పాణకా-కనకమ్మగారిని సహాయకార్యదర్శినిగా నెన్నుకొనడమైనది.
4. ఈ ఉపసంఘ సభలు కనీసము 8 సభ్యురాండ్రైనను హాజరు కానియెడల జరుపవలెను.
5. ఈ సభయొక్క సమావేశములు సామాన్యముగ రెండుమాసముల కొకసారి జరుపుచుండవలయును.
6. సభ సమావేశమగుటకు పూర్వము ప్రకటన 10 దినములకుండు అందరి కీజ్యులదనలెను.
7. అతసరకు నుబట్టి కార్యదర్శినికీ మిటింగు ఏర్పాటుచేయుటకు అధికార మియ్యడమైనది. ఈ అతసరకునావేమునకు కాలనిర్ణయ మవసరములేను.
8. 8 సభ్యురాండ్రు సభ జరుపవలసినదిగా కోరింపుడు కార్యదర్శిని జరుపవలెను.

ఈ ఉపసంఘమువారు మే నెల 4 తేది ఆదివారము గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురంలోలాకా ఆలమారుగ్రామమున జరుగవచ్చు మండల మహిళాసభ సమావేశమునకు నెల్లూరు శ్రీలయనున్నది.

వైసంఘముకు గురించి పూర్తిచరములు తెలియగోరువారు సంఘప్రధానకార్యదర్శిని మనపాక కమలమ్మగారు చిలకలపూడిపొట్టు బండరు అని వ్రాచువలయును.

ప్రస్తుతిము ఆంధ్రరాష్ట్రమునందు ఏర్పడుపబడియుండు శ్రీల కాంగ్రెసుసంఘముల చిరునామాల, కార్యాలయములు యెదులగువిషయములు విపులముగా వ్రాసి పంపగోరుచున్నారు.

ఆంధ్రహిందీ ప్రచారకసంఘము, నెల్లూరు

ఈనెల 16 వ తేది మధ్యాహ్నము నెల్లూరు ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార సమేళన కార్యనిర్వాహకసమితి కూడినది. శ్రీ కాళినాథుని నాగేశ్వరరావుగారు ఆధ్యక్షత వహించిరి. ఈక్రింది తీర్మానములు చేయబడినవి:-

- 1. హిందీ శిక్షనిచ్చుటకు తగినఉపాధ్యాయులను తరివీరుజేయుటకుగాను జాలయమునము మొదట పదిమాసములవరకు బెజవాడకుండుగాని లేక బెజవాడకు సమీపమున నున్న వడమటిలంకయందుగాని కేంద్రబోధశాస్త్రసన విద్యాలయము స్థాపించుటకు తీర్మానించడమయినది.
2. విద్యాలయ పోషకార్థము యిదివర కేర్పరువలెననియుమాణి ప్రకారము భవనంబయియు జేయుటకును అగుభర్తుల కనీసము సగముయినను ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారిని కోరడమునకును తీర్మానించడమయినది.
3. మద్రాసు హిందీ ప్రచార కార్యాలయ క్యూపావతులగు హరిహర కర్మగారిలేఖ చరణదమయినది. ఇంకను కొంతకాలము సహాయము చేయుచుండవలసినదిగా కోరడమయినది. వివరములలో జవాబిచ్చుటకు అధ్యక్షులవారికి అధికార మియ్యడమయినది.

16-4-24. కా. నాగేశ్వరరావు.

అధ్యక్షులు

సహాయమును గోరుచు కొందరు ప్రచారకులు పంపిన దిగుభాములు చదువబడినవి. కార్యాలయముందు ఫంక్షన్ లేసంకువట్లు ప్రస్తుత మావేయబడినది.